

Essunga kommun

Verksamhetsplan med budget 2019–2021

Innehållsförteckning

Essunga kommun	4
Verksamhetsplanen i Essunga kommun	4
<i>Essungas styrmodell</i>	4
<i>Vision</i>	4
<i>Kommunfullmäktiges mål</i>	4
Ekonomiska planeringsförutsättningar	5
Den samhällsekonomiska utvecklingen	5
<i>Budgetförutsättningar</i>	6
<i>Budgetramar</i>	6
Finansiell analys	7
<i>God ekonomisk hushållning</i>	7
<i>Modell för finansiell analys</i>	7
<i>Resultat och kapacitet</i>	8
<i>Risk och kontroll</i>	10
<i>Sammanfattande kommentarer</i>	10
Finansiella rapporter och ekonomisk plan 2019–2021	11
Kommunövergripande verksamhet	15
<i>Kommunens utmaningar</i>	15
<i>Boende</i>	15
<i>Kultur, Fritid och föreningsliv</i>	17
<i>Näringsliv och arbetsmarknad</i>	17
<i>Företagsklimat</i>	17
<i>Arbetsmarknad</i>	18
<i>Integration</i>	19
<i>Infrastruktur</i>	19
<i>Personalstrategiskt arbete</i>	20
<i>Miljö och klimatfrågor</i>	20
<i>Essunga i Skaraborg och Västra Götaland</i>	21
Kommunstyrelsen	22
Verksamhetsplan Kommunstyrelsen	22
<i>Boende och befolkning</i>	24
<i>Näringsliv och arbetsmarknad</i>	25
<i>Personalpolitiska åtgärder</i>	26

Socialnämnd	27
Verksamhetsplan Socialnämnden	27
Utbildningsnämnd.....	30
Verksamhetsplan Utbildningsnämnden	30
Bygg- och Miljönämnd	38
Verksamhetsplan Bygg- och miljönämnden	38

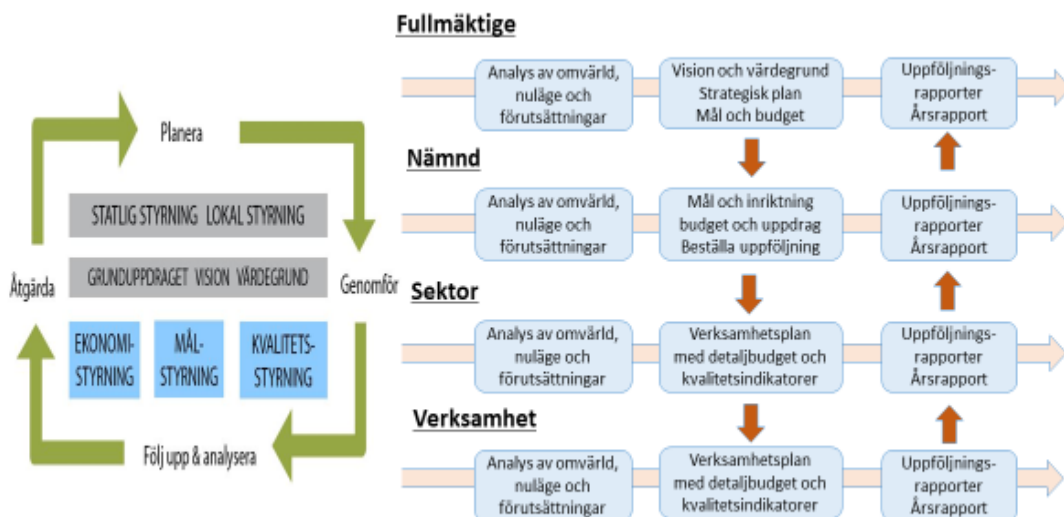
Essunga kommun

Verksamhetsplanen i Essunga kommun

Essungas styrmodell

Budgeten är kommunens övergripande styrdokument, genom vilken kommunfullmäktige styr och samordnar den kommunala verksamheten. Kommunen har antagit en vision som konkretiseras i tre målområden (företagande och näringsliv, boende och befolkning och finans) med tillhörande övergripande mål som löper under hela mandatperioden. Kopplat till de övergripande målen finns en strategisk plan, som även den löper under mandatperioden. Det är viktigt att samtliga verksamheter präglas av ett helhetstänkande och att det finns en röd tråd från vision till mål. Kopplat till nämndernas mål finns mätetal som förtydligar graden av måloppfyllelse.

Essungas styrmodell ska tillämpas i kommunens hela organisation och målen ska inte vara fler än att de går att följa upp och utvärdera. Som stöd i arbetet använder kommunen IT-systemet Stratsys som verktyg för planering, uppföljning och utvärdering av mål och verksamhetsresultat.

Vision

Essunga kommuns vision

Närhet skapar meningsfulla möten där människor engageras och utvecklas.

Essunga kommuns värdeord

Äkta, Välkomnande, Engagerande och Nyfikna (ÄVEN)

Kommunfullmäktiges mål

Kommunfullmäktige har satt långsiktiga mål som gäller mellan 2017–2019. Målen är indelade i tre områden; boende och befolkning, näringsliv och arbetsmarknad, och finans.

Boende och befolkning

Inriktning: Boende

- Attraktiv kommun med bra boende och trygga miljöer

Inriktning: Ungdomar

- Ungdomar ska trivas och må bra i kommunen

Näringsliv och arbetsmarknad

Inriktning: Kompetens

- Kommuninvånare ska ha goda möjligheter att utvecklas genom arbete och utbildning

Inriktning: Företagsklimat

- Företagsklimatet ska vara så gott att etablerade företag stannar kvar och utvecklas och att nya företag finner det fördelaktigt att etablera sig här

Finans

Inriktning: God ekonomisk hushållning

- Resultatet ska utgöra 3,0 procent \pm 2,0 procent av de samlade intäkterna för skatt, statsbidrag och utjämningsystem.
- Soliditeten ska vara på en nivå som säkerställer fullgod betalningsförmåga och finansiell handlingsfrihet.
- Likviditeten ska vara på en nivå som säkerställer betalningsförmåga och finansiell handlingsfrihet på kort sikt.
- Nettoinvesteringarna ska under en rullande fyraårsperiod finansieras till lägst 60 procent av egna medel.
- Nämnderna ska hantera beslutade budgetmedel på ett sätt som möjliggör nytta för kommuninvånarna utifrån de uppdrag som kommunfullmäktige delegerat till nämnderna
- Nämnderna ska uppnå budget i balans.

Ekonomiska planeringsförutsättningar

Den samhällsekonomiska utvecklingen

Högkonjunkturen kulminerar 2019

Svensk ekonomi går fortfarande på högvarv. Både Konjunkturinstitutets och arbetsförmedlingens återkommande enkäter till företagen pekar på en fortsatt tydlig optimism, även om stämningens läge dämpats något sedan förra hösten. Arbetsgivarna planerar för fler anställda, men svårigheten att få tag i personal och bristen på utbildad arbetskraft håller tillbaka. Sammantaget visar prognoser, på att högkonjunkturen går in i en fas med lägre tillväxttal och små förändringar i antalet arbetade timmar. En naturlig utveckling när konjunkturen kulminerar.

Trots ett allt mer ansträngt arbetsmarknadsläge antas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad. Därmed är det inhemska inflationstrycket svagt. Riksbanken antas därmed dröja med att höja styrräntan till i början av 2019. I takt med att styrräntan sedan stegvis höjs stiger också de räntor som påverkar hushållens ekonomi, därmed ökar KPI betydligt snabbare än KPIF.

Skatteunderlagstillväxten avtar när konjunkturen kulminerar

Skatteverkets prognos motsvarar en ökning jämfört med år 2016 på 4,4 procent, men osäkerheten är fortfarande relativt stor.

Att skatteunderlaget väntas ha ökat mer än genomsnittligt 2017 förklaras av stark sysselsättningstillväxt i kombination med en relativt gynnsam indexering av inkomstrelaterade pensioner.

Källa: Sveriges Kommuner och Landsting

Budgetförutsättningar

Följande förutsättningar har legat till grund för budgetberäkningarna under perioden 2019–2021.

Prognos invånarantal

Befolkningsutvecklingen är en av de parametrar som bidrar till kommunens skatteintäkter och generella statsbidrag. Kommunens befolkningsprognos uppskattar antalet invånare per den 31 december varje år. De skatter och bidrag kommunen erhåller bygger på den faktiska befolkningens mängden den 1 november året innan budgetåret.

År	2019	2020	2021
Antal invånare	5 660	5 660	5 660

Skatter, generella statsbidrag och utjämning

Nedanstående tabell visar budgeterade skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning åren 2019–2021. Beräkningarna bygger på Sveriges Kommuner och Landstings prognos enligt cirkulär 18:27 augusti 2018.

Tkr	2019	2020	2021
Skatteintäkter	243 281	251 309	261 111
Inkomstutjämningsbidrag	70 229	69 737	69 533
Kostnadsutjämning	3 549	3 549	3 549
Regleringsavgift/bidrag	2 489	4 000	3 648
Generellt bidrag flykting	1 767	1 130	0
LSS-utjämning	2 448	2 448	2 448
Fastighetsavgift	11 302	11 302	11 302
Slutavräkning	5		
Summa intäkter	335 070	343 475	351 591
Förändring, %	2,6	2,5	2,4

Personalkostnader

Personalkostnaderna i budget 2019 baseras på lönerevision 2018 och med en differentierad indexering utifrån prognostiserad löneutveckling. Löneökningen ingår i sektorernas ramar.

Personalomkostnaderna för år 2019 är preliminära, just nu är nivån på 39,17 procent. Det är en minskning med 0,03 procentenheter. Orsaken är lägre avgifter på avtalsförsäkringar. I nedanstående tabell sammanfattas personalomkostnaderna för år 2019.

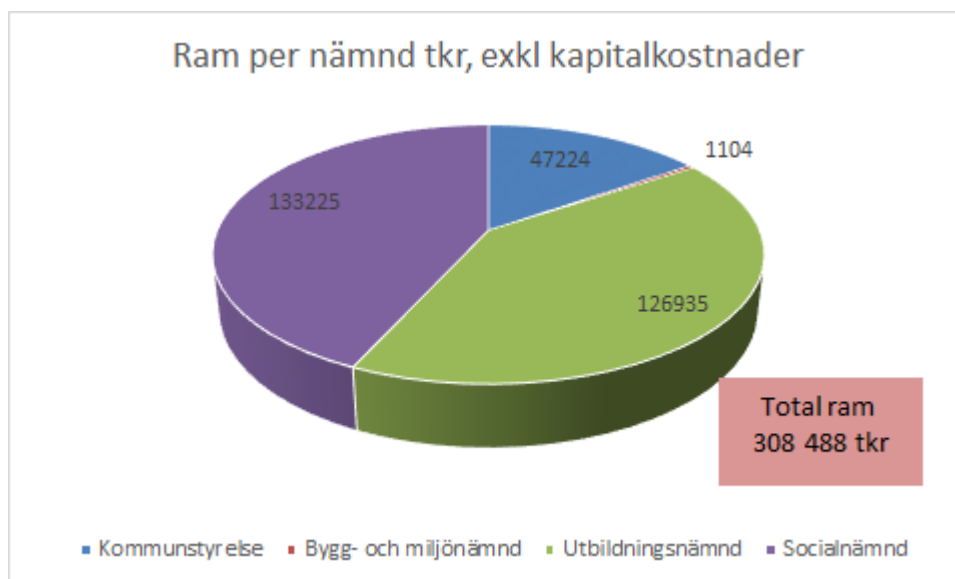
Avgifter	%
Arbetsgivaravgifter enligt lag	31,42
Avtalsförsäkringar	0,05
Kollektivavtalad pension	7,70
Summa	39,17

Budgetramar

Budgetram per förvaltning

Budgetramar för år 2019 baseras på 2018 års budget, analys av kärnverksamhetens förutsättningar 2019 och Sveriges Kommuner och Landstings skatteprognos. Anslag för löneökningar

finns med i nämndernas ramar.

Finansiell analys

God ekonomisk hushållning

Kommunallag (2017:725) 6 § "Av budgeten ska det vidare framgå hur verksamheten ska finansieras och hur den ekonomiska ställningen beräknas vara vid budgetårets slut. De finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning ska anges."

Varje generation måste själv bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Detta innebär att ingen generation ska behöva betala för det som en tidigare generation förbrukat.

Resultatet måste vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå ska kunna garanteras även för nästkommande generation utan att den ska behöva uttaxera en högre skatt.

Kommunen, med i princip obegränsad livslängd, ska inte förbruka sin förmögenhet för att täcka löpande behov.

En god ekonomisk hushållning innebär att de löpande intäkterna täcker de löpande kostnaderna. Det är inte förenligt med god ekonomisk hushållning att finansiera löpande driftskostnader med lån.

Verksamhetsperspektiv

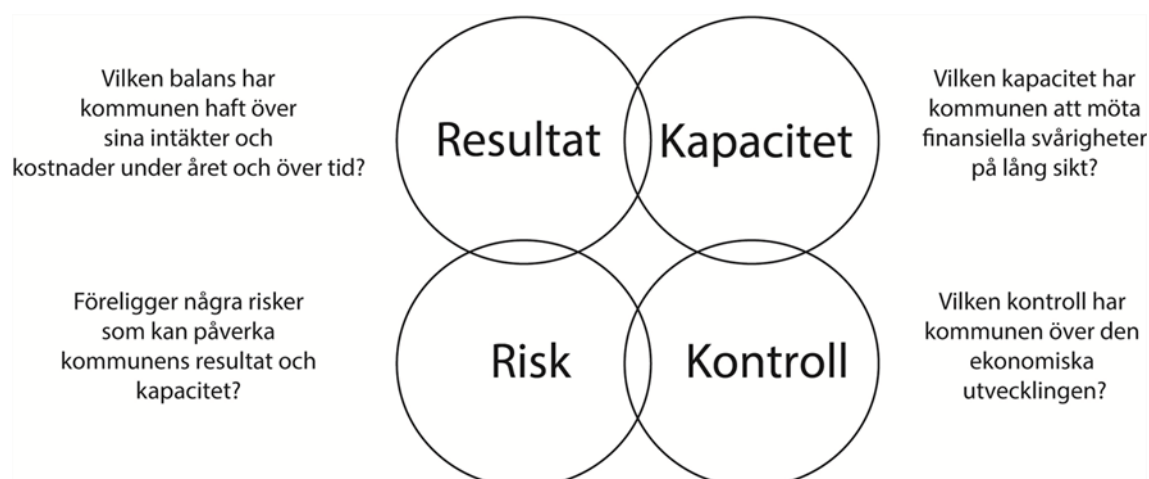
Utifrån ett verksamhetsperspektiv innebär god ekonomisk hushållning att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt och ändamålsenligt. Det ska finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Detta kräver en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap. För att kunna styra verksamheterna måste kommunen säkerställa processer som ger förutsättningar för att bedriva verksamheterna kostnadseffektivt och ändamålsenligt.

Modell för finansiell analys

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ställning för Essunga kommun används en finansiell analysmodell som benämns RK-modellen. Målsättningen är att utifrån dessa identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem och därigenom försöka klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Den finansiella analysmodellen bygger på fyra perspektiv: det finansiella resultatet, kapacitetsutvecklingen, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Aspekterna resultat – kapacitet och risk – kontroll utgör hörnstenar i modellen.

Rk-modellen: fyra aspekter vid finansiell bedömning

Resultat och kapacitet

Intäkter och kostnader

Procentuell förändring	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Nettokostnadsutveckling	4,1	2,5	2,4
Skatte- och statsbidragsutveckling	2,6	2,5	2,4
Skatteunderlagets utveckling	2,7	2,3	2,9
Beräknat invånarantal	5 660	5 660	5 660
Kommunal utdebitering, %	21,57	21,57	21,57

Verksamhetens budgeterade nettokostnadsökning mellan år 2018 och år 2019 är 4,1 procent. Skatteintäkter och generella statsbidrag ökar med 2,6 procent. Skatteutvecklingen är betydligt lägre än föregående år, det har föranlett effektiviseringar i verksamheterna och en minskning av resultatnivån från 2,4 procent 2018 till 1,2 procent 2019.

Årets resultat

	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Årets resultat, mnkr	4,1	4,2	4,3
Årets resultat/skatteintäkter och generella statsbidrag, %	1,2	1,2	1,2

Nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag, speglar stor del av skatter och generella statsbidrag som den löpande driftverksamheten tar i anspråk. För kommunen är detta ett viktigt nyckeltal då det utrymme som finns kvar kan användas för amortering av långfristiga lån, finansiering av investeringar och/eller sparande.

I ovanstående tabell framgår det att verksamheten inklusive avskrivningar och finansnetto tar i anspråk 98,8 procent av skatteintäkter och statsbidrag år 2019. En bidragande orsak till den höga andelen är en låg skatteintäktsutveckling mellan år 2018–2019. Kommunens finansiella målsättning är att ha ett resultat på 3,0 procent +/- 2 procent.

Årets investeringar

	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Nettoinvesteringar, mnkr	33	63	62
Nettoinvestering/avskrivningar, %	199	372	353
Skattefinansieringsgrad investeringar %	63	33	35

Kommunen har stora investeringsbehov de kommande tio åren. Det är främst inom skol- och förskoleverksamheten som behoven finns. Den genomsnittliga investeringsnivån under perioden 2019–2021 ligger på knappt 53 mnkr.

Skattefinansieringsgraden mäter hur stor andel av investeringarna som kan finansieras med de skatteintäkter som återstår när den löpande driften är finansierad. En skattefinansieringsgrad på 100 procent innebär att kommunen kan finansiera samtliga investeringar som är genomförda under året, vilket i sin tur innebär att kommunen inte behöver låna till investeringarna och att kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme stärks.

De kraftigt ökande investeringsbehoven gör att kommunen de närmaste tre åren inte kan finansiera sina investeringar med egna medel. 2019 års skattefinansieringsgrad uppgår till 63 procent, de två nästkommande åren uppgår finansieringsgraden till cirka 34 procent.

Soliditet

%	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Soliditet, %	69	63	59
Soliditet inkl. pensions-skuld	29	28	27

Soliditeten är ett mått på den finansiella styrkan på lång sikt. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som är finansierade med egna medel, det vill säga skatteintäkter. Under planeringsperioden beräknas soliditeten minska något. Orsaken är de stora investeringsbehoven framöver samtidigt som skatteintäktsutvecklingen minskar.

Soliditeten inklusive ansvarsförbindelse prognostiseras att minska från drygt 29 till 27 procent åren 2019–2021.

Skuldsättningsgrad

%	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Total skuldsättningsgrad	27,6	25,6	24,5
- varav avsättningsgrad	7,4	6,4	6,1
- varav kortfristig skuldsättningsgrad	20,2	19,2	18,4
- varav långfristig skuldsättningsgrad	3,5	11,2	16,9

Den del av tillgångarna som har finansierats med främmande kapital brukar benämnas skuldsättningsgrad. Den kortfristiga skuldsättningsgraden planeras minska mellan åren 2019–2021. Den långfristiga skuldsättningsgraden ökar däremot något, orsaken till detta är en ökad intäkt för VA-anslutningar (vatten och avlopp) och planerad extern finansiering av investeringar.

Risk och kontroll

Likviditet

	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Likvida medel, mnkr	0	0	0
Kassalikviditet, %	44	49	31

Ett mått som mäter likviditet eller kortsiktig betalningsförmåga är kassalikviditet. Om måttet är 100 procent innebär det att de likvida medlen är lika stora som de kortfristiga skulderna. På grund av stora investeringsbehov är likviditeten lägre än tidigare år. Utöver de likvida medlen har kommunen en checkräkningskredit.

Pensionsåtagande

Mnkr	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Total pensionsskuld	118	117	116
Pensionsskuld intjänad före 1998	112	110	110
Pensionsskuld intjänad efter 1998	6	6	6

I den kommunala redovisningslagen (KRL 5 kap 4§) behandlas pensionsutbetalningarna. Bestämmelserna preciserar hanteringen av de pensionsåtaganden som intjänats före 1998. Pensionsförmåner intjänade före 1998 ska redovisas som ansvarsförbindelse inom linjen. Utbetalningar avseende pensionsförmåner intjänade såväl före som efter 1998 ska redovisas som en kostnad.

I förslag till ny redovisningslag år 2019, ska ansvarsförbindelser lyftas in i balansräkningen. Förslaget kommer troligen inte att beslutas till år 2019.

Hela pensionsskulden är återlånad i verksamheten, vilket innebär att inga placeringar avseende pensionsmedel finns.

Sammanfattande kommentarer

Årets budgeterade resultat ligger inom kommunfullmäktiges beslutade målintervall år 2019 samt inom målintervallet för plan 2020–2021.

Soliditeten (långsiktig betalningsförmåga) är 63 procent 2019, 2020–2021 kommer soliditeten att minska till cirka 35 procent. Anledningen är den låga resultatnivån och stora investeringsutgifter.

Likviditeten minskar under perioden på grund av större investeringar år 2019–2021.

Nettoinvesteringarna är inte skattefinansierade fullt ut för perioden 2019–2021. Den genomsnittliga investeringsnivån är knappt 53 mnkr.

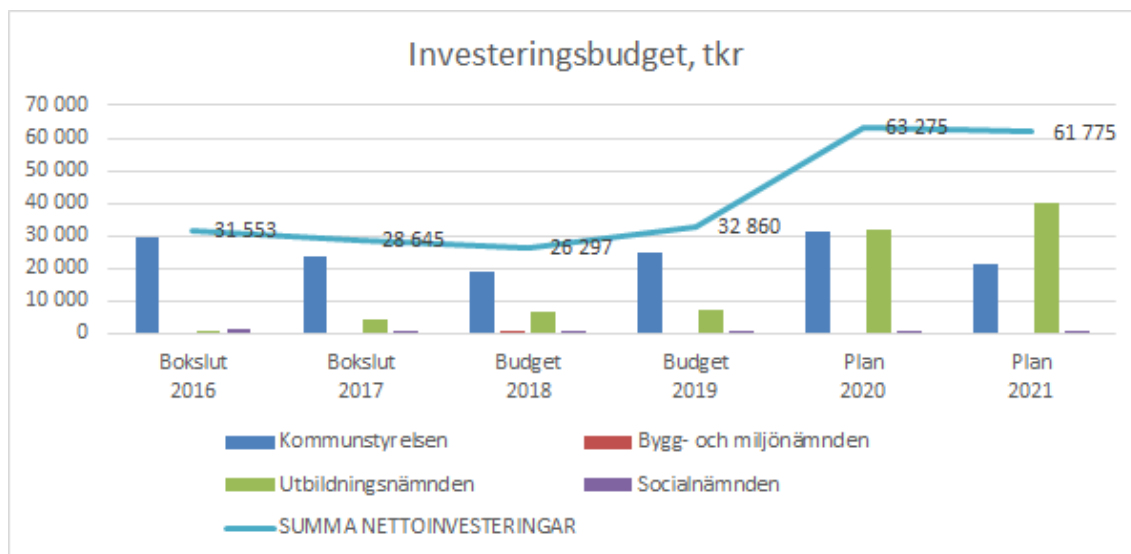
Rådet för kommunal redovisning (RKR) har lagt fram ett förslag om ny redovisningslag. Ett förslag är att lyfta in ansvarsförbindelser (pensionsskuld före 1998) i balansräkningen. En konsekvens av detta blir lägre eget kapital och lägre kostnader initialt, detta och de stora investeringsbehoven innebär att de finansiella målen för soliditet och resultat bör ändras inför denna förändring.

Finansiella rapporter och ekonomisk plan 2019–2021

Driftbudget (inklusive kapitalkostnader)

Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019
KOSTNADER			
Revision	490	504	514
Kommunstyrelse inkl Kommunfullmäktige	98 656	97 092	95 779
Bygg- och miljönämnden*	2 734	2 732	2 231
Utbildningsnämnden	156 846	155 646	153 497
Socialnämnden	185 243	170 000	180 865
SUMMA KOSTNADER	443 969	425 974	432 886
INTÄKTER			
Revision	0	0	0
Kommunstyrelse inkl Kommunfullmäktige	48 091	43 128	36 270
Bygg- och miljönämnden	1 017	1 050	1 050
Utbildningsnämnden	26 378	19 435	20 920
Socialnämnden	61 074	42 995	46 687
SUMMA INTÄKTER	136 560	106 608	104 927
NETTOKOSTNADER			
Revision	490	504	514
Kommunstyrelse inkl Kommunfullmäktige	50 565	53 964	59 509
Bygg- och miljönämnden	1 717	1 682	1 181
Utbildningsnämnden	130 468	136 211	132 577
Socialnämnden	124 169	127 005	134 178
SUMMA NETTOKOSTNADER	307 409	319 366	327 959

Investeringsbudget

Investeringar per kategori, tkr	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Kategori			
IT	2 100	340	3 200
Kommunala fastigheter	14 700	13 800	3 050
Fritid	400	1 500	10 000
Gata/Park	3 110	7 025	1 375
VA-verksamhet	4 500	5 450	3 850
Skolfastigheter	7 200	31 200	31 500
Förskolor	0	0	7 900
Övrigt	850	900	900
SUMMA KOSTNADER	32 860	60 215	61 775
Självfinansieringsgrad	62,60%	33,50%	35,20%

För ytterligare detaljer se sidorna 41-43

Resultatbudget/plan

Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
Verksamhetens nettokostnader	-292 219	-303 272	-314 588	-322 398	-329 918
Avskrivningar	-15 390	-17 000	-16 500	-17 000	-17 500
Verksamhetens nettokostnader	-307 609	-320 272	-331 088	-339 398	-347 418
Skatteintäkter	231 184	238 778	243 281	251 309	261 111
Generella statsbidrag	86 609	87 874	91 780	92 162	90 476
Finansiella intäkter	277	495	300	300	300
Finansiella kostnader	-171	-295	-200	-200	-200
Årets resultat, förändring av eget kapital	10 290	6 580	4 073	4 173	4 269

Balansbudget/plan

Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar	211 152	235 000	240 000	267 336	310 000
Finansiella anläggningstillgångar	16 285	14 000	18 000	18 000	18 000
Summa anläggningstillgångar	227 437	249 000	258 000	285 336	328 000
Omsättningstillgångar					
Exploateringsfastigheter	1 745	1 500	1 300	1 000	1 000
Kortfristiga fordringar	21 235	30 000	25 100	30 000	20 000
Kortfristiga placeringar	0	0	0	0	0
Kassa och bank	22 910	0	0	0	0
Summa omsättningstillgångar	45 890	31 500	26 400	31 000	21 000
Summa tillgångar	273 327	280 500	284 400	316 336	349 000
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	185 664	191 832	195 905	200 078	204 347
därav årets resultat	10 289	7 980	4 073	4 173	4 269
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner	5 276	6 000	6 100	6 100	6 400
Andra avsättningar	16 020	15 000	15 000	14 000	15 000
Summa avsättningar	21 296	21 000	21 100	20 100	21 400
Skulder					
Långfristiga skulder	5 425	10 000	10 000	35 336	59 000
Kortfristiga skulder	60 942	57 668	57 395	60 822	64 253
Summa skulder	66 367	67 668	67 395	96 158	123 253
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	273 327	280 500	284 400	316 336	349 000

Kassaflödesanalys/plan

Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019	Plan 2020	Plan 2021
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat	10 289	7 980	4 073	4 163	4 269
Justering av- och nedskrivningar	15 390	17 000	16 500	17 000	17 500
Justering för avsättning deponi	-333	-600	100	0	300
Justering för avsättning pensioner	-204	-700	0	-1 000	1 000
Medel från verksamheten	25 142	23 680	20 673	20 163	23 069
Ökning(-) /minskning(+) kortfristiga fordringar	10 935	-4 498	4 900	-4 900	10 000
Ökning(-) /minskning(+) förråd och varulager	461	500	200	300	0
Ökning(+) /minskning(-) kortfristiga skulder	2 317	-3 800	0	3 427	3 431
Medel från den löpande verksamheten	38 855	15 882	25 773	18 990	36 500
INVESTERINGS-VERKSAMHETEN					
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-28 660	-23 300	-32 860	-63 275	-61 775
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar	-729	2 000	-4 000	0	2 000
Medel från investeringsverksamheten	-29 389	-21 300	-36 860	-63 275	-59 775
FINANSIERINGS-VERKSAMHETEN					
Ökning av långfristiga skulder	822	5 400	0	25 336	23 257
Minskning av långfristiga skulder	0	0	0	0	0
Minskning av långfristiga fordringar	18	18	18	18	18
Medel från finansieringsverksamheten	840	5 418	18	25 354	23 275
ÅRETS KASSAFLÖDE	10 306	0	-11 069	-18 931	0
Likvida medel årets början	12 604	0	30 000	18 931	0
Likvida medel årets slut	22 910	0	18 931	0	0

Kommunövergripande verksamhet

Förutom de av fullmäktige fastställda målen arbetar kommunen med viktiga framtidsfrågor såsom:

Kommunens utmaningar

Den stora utmaningen för kommunen är att klara välfärdsuppdraget för våra kommuninvånare och dom viktigaste förutsättningarna för det är bland annat att:

- Klara en positiv befolkningsutveckling för att ha kvar ett serviceunderlag och en rimlig skattekraft.
- Klara och bibehålla en långsiktigt hållbar kommunal ekonomi.
- Klara rekrytering och kompetensförsörjning för kommunens olika verksamheter.
- Bibehålla en hög sysselsättningsnivå och låg arbetslöshet.
- I samverkan med olika aktörer i det lokala samhället arbeta för utveckling av en attraktiv kommun. Samspelet mellan kommuninvånare, förtroendevalda och anställda ska bygga på tillit, öppenhet och förtroende.
- Kunna erbjuda kommunikationer och en fungerande transportinfrastruktur.
- Samverkan med kommuner, kommunalförbund och regionen för att kunna erbjuda en så bra och effektiv service som möjligt. Vid förhandling om samverkan ska politiken vara delaktig och välinformerad. Beslut om samverkan ska fattas av den nämnd som berörs.

Olika kommuner har helt olika förutsättningar för att klara välfärdsuppdraget. Det finns inga klargjorda undersökningar som tydligt visar på att verksamheten i en större kommun skulle vara effektivare än i en liten kommun. En utmaning ligger i att kunna rekrytera kompetent personal och att på det sättet kunna ge samma service eller bättre i vår kommun än i större kommuner. Ett sätt att klara detta kan vara samverkan i kommungrupper eller med enskilda kommuner. Den kommunala ekonomin är självklart helt avgörande för att kunna ge en framtida bra service och att även fortsättningsvis ha en attraktiv kommun för nuvarande och presumtiva kommuninvånare.

Allt större krav ställs från våra invånare på en fungerande möjligheter till resande till både arbete och studier. En nulägesanalys ger att bra kommunikationer är en av de stora utmaningarna för Essunga kommun för att kunna vara en attraktiv kommun att bo och leva i.

Integrationsfrågorna är viktiga att hantera för att skapa sammanhållning och gemenskap i den lilla kommunen.

Digitaliseringen och användning av ny teknik är också en nyckelfaktor i kommunernas uppdrag att kunna erbjuda en bra och effektiv kommunal service. För att kunna möta framtida ökade behov av både tillgänglighet och enkelhet vid leverans av kommunala tjänster så kommer det att krävas nytänkande och ökad kunskap hos både anställda och invånare.

En utmaning för kommunen är att driva frågor och skapa strategier inom näringsliv, arbetsmarknad och turism. För att få till bra förutsättningar för detta kommer ytterligare en kommunutvecklare att rekryteras under hösten 2018.

Boende

Attraktiv kommun med bra boende och trygga miljöer

Kommunen och framförallt centralorten Nossebro har idag brist på bostäder. Planering och byggnation av bostäder tar tid och därför är det viktigt med framförhållning vad gäller till exempel tillgång till mark, framtagande av detaljplaner och inte minst att engagera intresserade och seriösa byggtreprenörer. Den stora utmaningen har varit och är att få privata entreprenörer att bygga och förvalta bostäder. Kommunen har planer för byggnation genom Essunga Bostäder av ett flerbostadshus under 2019 som även kan användas som LSS-boende (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade).

När det gäller byggnation av småhus saknas det för närvarande tomter att erbjuda privatpersoner

och byggföretag. En möjlighet är att utnyttja redan framtagna detaljplaner för småhusbyggnation och för dessa göra nödvändiga investeringar i nya gator och vatten- och avloppsanslutningar redan under 2019.

Uppsatta mål för 2019 är:

- Minst 15 nya bostäder ska färdigställas
- Planera för byggnation av ytterligare minst 10–15 bostäder under 2020.
- Engagera privata aktörer för bostadsbyggnation

Genomgång och digitalisering av befintliga detaljplaner planeras att genomföras under 2019.

Ungdomar ska trivas och må bra i kommunen

Fortsatt arbete kommer att behöva bedrivas på olika sätt för att nå ut till ungdomar inom kommunen. Här måste samverkan ske med ungdomarna så att dom kan sätta agendan för arbetet med att se på ungdomarnas egna behov och förutsättningar. Samverkan måste också ske med många aktörer i samhället såsom föreningar, näringsliv och olika kommunala och regionala verksamhetsföreträdare.

Det är av största vikt att ungdomarnas behov av kompetens och utbildning kan tillgodoses så att goda framtida förutsättningar skapas för dem på en allt mer kunskapsinriktad arbetsmarknad. I detta arbete ingår att under 2019 se på hur ungdomarna kan erbjudas möjligheter att testa och pröva på olika aktiviteter i samverkan med både kommunen och det lokala föreningslivet.

Folkhälsa

För 2019 har kommunfullmäktige beslutat att fokusera på två målområden för att skapa en bättre folkhälsa i Essunga kommun. Dessa är:

- Minska den psykiska ohälsan.
- Större fokus på tidiga och samordnade insatser för barn och unga.

Folkhälsorådet fortsätter att prioritera arbetet med att *”Minska den psykiska ohälsan”* i kommunen. Kommunen, östra hälso- och sjukvårdsnämnden, Närhälsan och tandvården fortsätter att samverka för att arbeta fram aktiviteter för att minska den psykiska ohälsan. Arbetet utgår ifrån den kartläggning som gjorts och utifrån den arbetsgrupp som startats upp. Hälsofrämjande och förebyggande insatser prioriteras.

Vad gäller målområdet *”Större fokus på tidiga och samordnade insatser för barn och unga”* kommer en plan att tas fram för hur detta arbete ska få ett större fokus och vad som ska prioriteras.

Andra pågående arbeten som kommer att fortsätta under 2019 för att skapa en bättre folkhälsa i kommunen är att öka tillgängligheten i vårt samhälle, både den fysiska och den digitala. Att känna trygghet är en viktig aspekt som brottförebyggande rådet arbetar mycket med. Detta görs i samarbete med polisen, köpmannaföreningen, fastighetsbolag och Räddningstjänsten.

Inom skolan och fritidsverksamheten kommer arbetet att fortsätta med att öka den fysiska aktiviteten, minska tobak, alkohol och andra droger, samt att förbättra den psykiska hälsan.

2019–2021

För det långsiktiga folkhälsoarbetet vill folkhälsorådet vara delaktiga i de nya kommunfullmäktigemålen. Arbetet med att synliggöra folkhälsoarbetet i KF målen är en viktig analys som folkhälsorådet har gjort. Det för att skapa en tydlighet, vilket ökar chansen för ett lyckat genomförande.

Kultur, Fritid och föreningsliv

Kultur och Bibliotek

Biblioteket ska under 2019 vara igång med den gemensamma biblioteksverksamheten inom V6-samarbetet. Media kan lånas och lämnas på alla sex kommunbibliotek. Gemensamma låneregler och avgifter kommer att gälla inom Bibliotek Västra Skaraborg och vi har gemensam biblioteks-systemsdrift. Detta är en kvalitetssäkring på sikt och vi delar kompetenser med övriga kommuner i V6. Genom samverkan räknar vi också med lägre fasta kostnader för gemensamma system.

Utbildningsnämnden har gett i uppdrag att se över hur ett Ungdomens Hus kan skapas i Essunga utifrån redan nu fungerande ungdomsverksamheter. En grupp kommer att tillsättas för detta under hösten 2018. En musikstudio iordningställs under hösten 2018 och ska bemannas med personal för att kunna arbeta med ungdomar, till exempel från Kulturskola och fritidsgård. Studion och personal till den finansieras med medel till Kulturskolan från Kulturrådet t o m vår 2019. Mål för Kulturskolan är att nå fler elever. Bland annat innebär detta samarbete med andra verksamheter, såsom till exempel Förskolan. Under 2018 har samverkan Kulturskola-förskola inletts, bland annat med instrumentköp från Kulturskolans statsbidrag. Förhoppningen är att detta kommer att resultera i mer musik för alla barn inom förskolan.

Arbetet med utveckling av nya arenor för ungdomar kan förhoppningsvis ske inom det utvidgade arbete som planeras från utvecklingsfunktionen inom kommunledningskontoret kring föreningsverksamhet och föreningsutveckling under 2019.

Fritidsverksamhet

Fritidsverksamhet omfattar stöd till föreningar, som i första hand bedriver verksamhet för ungdomar, men också bidrag till samlingslokaler och badplatsföreningar. Kommunen ansvarar för idrottsplatsen Stallaholm samt fritidsområdet Högaberget.

Ökade insatser planeras för samverkan med föreningar utanför centralorten. Utvecklingen av Stallaholmsområdet fortsätter 2019, detta för att skapa ett mer aktivt Stallaholm. Planering av dessa insatser kommer under 2019 att ske inom ramen för det utvecklingsarbete som drivs genom det Leader-finansierade projektet för Nossebro Marknad.

Näringsliv och arbetsmarknad

Kommuninvånare ska ha goda möjligheter att utvecklas genom arbete och utbildning

Arbetslösheten i kommunen är relativt låg i förhållande till regionen och riket. Tillsammans med bland annat arbetsförmedlingen arbetar kommunen på individnivå för att om möjligt erbjuda alla utbildning och sysselsättning. Viktiga instrument i detta arbete är bland annat grundskoleelevernas behörighet till gymnasieutbildning, fullföljda studier i gymnasiet samt vuxenutbildningen (Campus Skaraborg) med SFI. Essunga kommun samverkar med andra kommuner och organisationer både i Skaraborg och Västra Götaland för att skapa bättre och jämlika förutsättningar för utbildning och arbete.

Företagsklimat

Företagsklimatet ska vara så gott att etablerade företag stannar kvar och utvecklas samt att nya företag finner det fördelaktigt att etablera sig här.

Målsättningen är att företagsklimatet i Svenskt Näringslivs enkät ska få betyget 4,1 eller mer. Åtgärder för att nå målet är att fortsätta arbetet med mötesplatser kommun/företag såsom:

- Branschmöten
- Företagarluncher
- Medlemsmöten
- Företagsbesök

- Tillväxt och tillsynsarbete

Stödet till företagen inom kommunen kommer under 2019 att drivas inom utvecklingsfunktionen på kommunledningskontoret. I detta arbete kommer det att vara viktigt att:

- Skapa bra förutsättningar för en framtidsinriktad dialog mellan Essunga kommun och näringslivet.
- Tillgodose näringslivets behov av kompetens och kunskap inom efterfrågade områden.
- Säkerställa företagens långsiktiga behov och kontakter i samband med exempelvis generationsväxlingar då många av de mindre företagen under de kommande åren kommer att behöva utvecklas genom nya ägare.

Rankingplaceringar, Svenskt näringsliv mellan åren 2009–2018

2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009
34	40	40	31	49	50	47	72	58	27

Service och arbete inom kommunen och regionen

Det ska vara möjligt för kommuninvånare, företagare och besökare att nå service och arbete inom kommunen och regionen.

Arbetet pågår löpande från kommunen med olika representanter för att förbättra transportinfrastrukturen för boende i Essunga kommun. Vidare sker en löpande dialog med representanter för kollektivtrafiken för att skapa så bra resmöjligheter som möjligt för resor både till/från kommunen såväl som för kollektiva resor inom kommunen.

Åtgärder:

- Fortsatt arbete för att genom Trafikverket genomföra åtgärder längs väg 2504 avseende sträckan Fåglum–Södra Härene.
- Uppföljning av arbetet kring planering för ombyggnad av E20. Särskilt fokus kommer under 2019 att behöva läggas på förberedande insatser avseende kommande trafikplats vid Lekåsa.
- Projektering för gång- och cykelvägar inom kommunen.
- Löpande samverkan med Västrafik för att följa upp resande och resandebehov.
- Utvärdering av utbudet i kollektivtrafiken för eventuell ytterligare utökning/förbättring
- Hastighetssänkande åtgärder inom kommunen.

Arbetsmarknad

Arbetsmarknads- och sysselsättningsfrågorna är många gånger av avgörande betydelse för kommunen och dess invånare. Essunga kommun arbetar som många andra med ”full sysselsättning” det vill säga att alla invånare ska ha något att sysselsätta sig med. Det kan vara fast eller tillfällig sysselsättning, praktik- eller lärlingsplats eller utbildning. På dagens arbetsmarknad krävs allt högre kompetens för att ha goda förutsättningar till sysselsättning. En av de viktigaste frågorna är därför att höja kompetensen och utbildningsnivån hos våra kommuninvånare. Att fullfölja sin gymnasieutbildning är många gånger av avgörande betydelse för det framtida yrkeslivet.

Arbetslösheten är för närvarande låg i kommunen och regionen. Problemet är snarast att klara den framtida kompetensförsörjningen i kommunens organisation men självklart inte minst i näringslivet. Det gäller då att ta tillvara alla resurser som finns som ungdomar, nyanlända, långtidsjukskrivna och långtidsarbetslösa. Matchningen på arbetsmarknaden är en stor utmaning. Kommunen arbetar också mot att få en viss inflyttning till kommunen av ny arbetskraft.

Uppsatta mål i 2019-års verksamhetsplan är:

- Samverka med företag om personal- och kompetensförsörjning.
- Marknadsföra samt erbjuda utbildningar efter behov.

Under 2019 kommer den samlade strukturen med Arbetsmarknadsenheten och integrationsverksamheten inom social sektor att kunna skapa nya möjligheter till bredare samverkan för att tillgodose olika individuella behov.

Integration

Det finns idag en osäkerhet avseende prognoser och ekonomi kopplat till integrationsverksamheten. Genom att från 1/1-2019 samla integrationsverksamheten inom sociala sektorn skapas förutsättningar för ökad flexibilitet för att hantera både befintliga och uppkommande individuella behov.

Det finns möjligheter för Essunga att lyckas med en bra integration. Vi är en liten kommun med snabba beslutsvägar och bra kontakter med arbetsgivare inom kommunen. Kommunen fortsätter att under 2019 arbeta med projektet "Framtidens arbetsplats" i samverkan med andra kommuner i Västra Skaraborg för sysselsättning av nyanlända. Vi har också ett avtal med Delegationen för unga i arbete (DUA) för att arbeta med sysselsättning för ungdomar.

Infrastruktur

Ett bra vägnät, utbyggt kollektivtrafik och även möjlighet till bredband är av stor betydelse för kommuners tillväxt. Essunga Kommun är en utpendlingskommun, både när det gäller skol- och arbetspendling. Essungabon är en bilåkare – andelen bilägare är bland den största i Sverige. Därför är de kommande planerade förbättringarna av 2504 (vägen mellan Nossebro och Fåglum) betydelsefulla. Det ställs samtidigt allt fler krav på en utvecklad kollektivtrafik.

Allt fler pendlar allt längre. Det psykologiska avståndet till exempelvis Göteborg blir kortare, allteftersom kollektivtrafiken förbättras och möjligheterna att utföra arbetsuppgifter på buss och tåg utvecklas. Detta faktum måste vi utnyttja och förbättra förutsättningarna för ytterligare. Genom den pågående nybyggnationen av E20 mellan Alingsås och Vårgårda kan nya möjligheter till enklare resande skapas som kan ge positiva effekter för kommunutvecklingen.

Utbyggnad av gång- och cykelvägar är också en viktig beståndsdel i kommunens framtida infrastruktur. Under 2019 ska följande ske:

- Ta fram underlag för en uppdaterad gång- och cykelvägsplan för Essunga kommun
- Fortsätta samverkan med Trafikverket för att se på kommande vägprojekt inom Essunga kommun.

Digitalisering

Målen med kommunernas digitalisering som de uttrycks av Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) är:

- Enklare vardag för privatpersoner och företag.
- Smartare och öppnare förvaltning som stödjer innovation och delaktighet.
- Högre kvalitet och effektivitet i verksamheten.

I Essungas IT-strategi finns en inriktning som väl stämmer med SKL:s mål.

Till stöd för ökad digitalisering använder Essunga kommun SKL:s olika självskattningsverktyg: ”e-Blomlådan”, ”LIKA för skola och förskola” samt ”LIKA för socialtjänsten”.

Statliga myndigheter tar fram lösningar för federation och säker åtkomst med e-identitet till tjänster som nås över internet. Essunga kommun ordnar de avtal som krävs mellan aktuell myndighet och kommunen.

Essunga kommun ska utveckla och prioritera e-tjänster så att vi uppnår konkreta nyttor och vinster i form av intern effektivisering, tidsbesparingar och förbättrad service till våra medborgare.

Då kommunen är liten är det viktigt att samverka med andra kommuner. Samverkan ska först och främst ske med kommunerna som ingår i Göliska IT och inom V6, men även med övriga kommuner i regionen.

Inför året startar en V6-gemensam funktion med placering i Lidköpings kommun. Här finns personal som kommer att arbeta åt Essunga kommun med att bygga e-tjänster och i samverkan med oss utveckla den digitala servicen till invånare och företagare.

En säker hantering av information är en viktig del av kommunens arbete med att bygga en hög trovärdighet gentemot medborgare och näringsliv. Arbetet med att förbättra kommunens informationssäkerhet ska göras i samverkan. Kommunerna inom V6 delar på en samordnare och ett arbete som startas är att ta fram förslag på hur ett ledningssystem för informationssäkerhet (LIS) kan implementeras.

Ytterligare arbete 2019 som görs i samverkan är upphandling av nytt ekonomisystem och larm-system för särskilt boende (Kerstinsås), samt gemensamt införande av nytt ärendesystem. Nytt ärendesystem innebär att handläggningen av ärenden effektiviseras och politikernas dokumenthantering förbättras.

Inom kommunen pågår digitaliseringen löpande och flera utvecklingsprojekt från 2018 övergår i drift under 2019.

Kommunens äldreomsorg utvecklar lösningar för digital tillsyn och mobil informationshantering. För att detta ska fungera utvecklas fastighetsnätet med wifi på Kerstinsås. Även till boenderummen ordnas möjlighet att ansluta till internet. Kommunen deltar även i ett tvåårigt projekt med medel från ESF-rådet. Projektet ska leda till stärkt digital kompetens för personal inom vård- och omsorgssektorn.

Ytterligare områden för ökad digitalisering är införandet av Medborgartjänster för ekonomiskt bistånd och inom utbildningsområdet. Inom förskolan utvecklas fler medborgartjänster liksom grundskolans applikation för kontakten med vårdnadshavare.

Kommunen har ansökt om medel från Internetstiftelsen för projektet Digital delaktighet för Essunga. Syftet med projektet är att öka den digitala delaktigheten och kunskapen hos invånarna i kommunen. Projektet är tänkt att vara tvåårigt och pågå 2019–2020. Målet är att verksamheten efter projektets slut är att det ska bli en del av kommunens ordinarie verksamhet.

Personalstrategiskt arbete

Att personalfrågorna i allmänhet och kompetensförsörjningen i synnerhet är viktiga och prioriterade i Essunga kommun syns i den utökning med en HR-specialist som gjorts 2018. Kompetensförsörjningen är angelägen för alla våra verksamheter men utmaningarna och därmed lösningarna kan variera från verksamhet till verksamhet. Trygga och tydliga chefer är nyckelspelare för att nå en god kompetensförsörjning så arbetet med att stötta och utveckla våra chefer fortsätter. Under 2019 kommer rekrytering vara ett fokusområde med framtagande av process och stödmaterial samt utbildning av våra chefer i rekrytering. Även arbetet med heltid som norm går framåt. För att kunna höja sysselsättningsgraden och använda arbetskraften på ett effektivt sätt behöver vi skapa förutsättningar för medarbetarna att kunna arbeta över verksamhetsgränser. Därför kommer bemanningseenheten placeras på HR-avdelningen för att kunna arbeta med bemanning över hela kommunen.

Under kommande mandatperiod kommer nya politiker att få utbildning både genom samverkan i V6 kommunerna och internt inom organisationen.

Miljö och klimatfrågor

Essunga kommun behöver arbeta mer och ta ett strategiskt grepp om miljö- och klimatfrågorna. Hittills har vi arbetat med energibesparing i våra fastigheter, lokala naturvårdsåtgärder i Nossebro samt anläggande av gång- och cykelvägar i tätorterna.

Utmaningarna är att ta ett helhetsgrepp om frågorna med till exempel klimatsmarta transporter, cykelfrämjande åtgärder och energieffektiva uppvärmningssystem

Många kommuner arbetar alltmer med miljö- och klimatfrågorna och det finns idag också en hel del statliga bidrag att söka som stimulans för vissa insatser.

Under 2019 fortsätter vi arbetet med energibesparande åtgärder. Arbetet med målet att bli fossilfria vid uppvärmning av kommunens fastigheter har en långsiktig "omställning".

De egna resurserna att arbeta med miljömål och miljöplaner är begränsade inom Essunga kommun. Det är därför viktigt för Essunga att arbetet med miljöfrågor kan ske i samverkan med övriga kommuner inom exempelvis V6. I detta ligger även förberedande arbete för att säkra strukturer för kommande hantering av hushållsnära återvinning vilket kommer att behöva belysas i samband med kommande upphandling av nytt avtal för hantering av hushållsavfall.

Inom miljöarbetet ligger även behov av insatser för mer hållbart resande avseende insatser inom både kollektivtrafik och gång- och cykelvägar (GC-vägar).

Samverkan behöver fortsätta att ske inom ramen för det redan pågående arbetet på delregional nivå kring Hållbara Skaraborg.

Särskilda insatser under 2019 är:

- Samverkan med närliggande kommuner kring strategiskt miljöarbete.
- Uppdatera befintlig gång- och cykelvägsplan.

Essunga i Skaraborg och Västra Götaland

Essunga kommun med sitt läge i mitten av Västra Götalandsregionen karaktäriseras som en landsbygdskommun och pendlingskommun. Kommunen ingår i Skaraborgs Kommunalförbund men gränsar till kommunalförbunden i Göteborgsregionen, Fyrbodals och Sjuhäradsregionen. Det geografiska läget innebär samverkansarenor i flera olika riktningar inom regionen.

Skaraborgs Kommunalförbund har rollen att samordna genomförandet av "Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland, VG2020" i Skaraborg. Uppdraget innebär att i samverkan med berörda aktörer initiera, genomföra och medverka i finansieringen av program och aktiviteter inom prioriterade utvecklingsområden för att skapa "*en region för alla*". Arbetet bygger på nära samverkan mellan kommuner, organisationer och övriga aktörer för att skapa goda förutsättningar för tillväxt och utveckling av Skaraborg.

Den regionala utvecklingsstrategin omfattar bland annat fokusområdena Näringsliv, Kompetensförsörjning och Kultur. Därutöver bedrivs tillväxtprogramarbete med regionala och delregionala tillväxtmedel kopplat till VG2020.

Utvecklingsarbetet ska bidra till att stödja utmaningar som kommunerna i Skaraborg har, det mellankommunala samarbetet, Skaraborg som delregion och Västra Götaland.

Essunga kommun har särskilt intensivt samarbete inom många verksamhetsområden med kommunerna i Västra Skaraborg (V6). När det gäller etableringsfrågor och besöksnäring har Essunga också samarbete med Fyrbodals resp. Trollhättans och Vänersborgs kommuner.

Under 2019 kommer det att krävas fördjupad samverkan tillsammans med V6 kommunerna i samband med ny upphandling av avfallshantering 2020. Samverkan inom vatten- och avlopps-försörjning är ett annat exempel på där samverkan kan vara nödvändig.

Kommunstyrelsen

Verksamhetsplan Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens mål 2019

Boende och befolkning

- Samverka med andra aktörer för att upprätthålla en trygg och säker kommun.
- Stärka planeringen av byggnationen av ytterligare bostäder.
- Skapa attraktiva och tillgängliga utemiljöer.
- Ungdomar utvecklar nya mötesplatser i samråd med kommunen.

Näringsliv och arbetsmarknad

- Kommunen ska ha ett gott företagsklimat.
- Stärka kompetensförsörjningen.
- Fler möjligheter att resa i kommunen.
- Bredda den digitala servicen för invånare, företagare och besökare.
- Söka extern finansiering för gång- och cykelvägar.

Finans

- Budget i balans.

Uppdraget

Kommunstyrelsens mål enligt ovan ska vara utgångspunkten för arbetet inom kommunledningskontoret. Genom samlade resurser för HR, administration, kvalitet och ekonomi erbjuds nödvändigt stöd till de två verksamhetssektorerna där det dock krävs resursmässig prioritering utgående från tillgängliga resurser inom kommunledningskontoret.

I kommunledningskontoret ingår även den kommungemensamma resursen för utveckling som arbetar med olika utvecklingsområden. Det innefattar då exempelvis följande områden:

- Övergripande och strategisk kommunal planering.
- Utveckling av infrastruktur inklusive kollektivtrafik.
- Näringslivsutveckling
- Föreningsutveckling
- Kommunutveckling
- Landsbygdsutveckling
- Utveckling av besöksnäring och externa arrangemang (inklusive marknaden) och turism.
- IT-strategiskt arbete (digitalisering)
- Trygghet, skydd, och säkerhet samt risk och sårbarhet i samverkan med funktionen för säkerhetssamordning från Räddningstjänsten i västra Skaraborg.
- Folkhälsa som hanteras genom av regionen hos kommunen placerad resurs för folkhälsoutveckling.
- Utveckling inom kulturområdet sker genom samverkan med bibliotek och övrig kulturverksamhet inom sektor utbildning.

Under 2019 kommer särskilt fokus att läggas på näringslivs- och föreningsutveckling där det från årsskiftet kommer att finnas två kommunutvecklare som arbetar tillsammans med dessa två viktiga utvecklingsområden.

Drift- och investeringsbudget (inklusive kapitalkostnader)

Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019
Intäkter	48 091	43 128	36 270
Kostnader	99 145	97 596	96 293
<i>Varav personalkostnader</i>	34 600	32 747	27 086
Nettokostnader	51 054	54 468	60 023
Nettobudget	48 474	54 468	60 023
Över/Underskott	-2 580	0	0
INVESTERINGAR			
Utgifter	25 200	19 638	27 335
Inkomster	2 000	825	2 425
Nettoinvesteringar	23 200	18 813	24 910

Sammandrag av driftskostnader (inklusive kapitalkostnader)

Nettokostnader Tkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019
Politisk verksamhet	4 659	4 388	5 172
Infrastruktur och skydd	16 761	17 083	15 840
Fritid och kultur	6 534	5 715	5 181
Skolväsendet	1 364	800	6 688
Vård och omsorg	1 183	1 519	1 319
Flyktningmottagande/ar- betsmarknadsåtgärder	4 257	3 783	0
Affärsverksamhet	635	2 152	1 694
Övrig verksamhet	15 664	19 028	24 129
Totalt	51 057	54 468	60 023

Större förändringar budget 2018–2019

Den under 2017 beslutade omorganisationen för Essunga kommun, har reviderats under 2018. Den reviderade ledningsorganisationen har beslutats i ett extrainsatt kommunfullmäktige 2018-08-27. För Kommunstyrelseförvaltningen innebär det följande förändringar:

- Administrativa resurser samlas inom en gemensam kvalitets- och administrationsfunktion.
- Handläggaresurser för kommunutveckling, näringsliv, allmän utredare, IT-strateg och samhällsutveckling och eventuell projektledning samlas under en utvecklingsfunktion som tills vidare rapporterar till kommundirektör.
- Samlad bemanningsfunktion med placering och ansvar inom HR funktionen inom kommunledningskontoret.
- Samlad kommunal fastighetsförvaltning genom Essunga Bostäder AB
- Arbetsmarknadsenhet samt flyktning- och integrationsverksamhet organiseras under social sektor.

Boende och befolkning

Informationsverksamhet

De ökade kraven på tillgänglighet ställer krav på ökad kunskap gällande de nya lagkraven, behov av fortsatt fokus på utbildningsinsatser för alla som producerar information i både webb och övriga digitala kanaler. Nedan följer uppdrag och arbetsuppgifter som informationsverksamheten särskilt kommer att fokusera på under 2019:

- GDPR och bildhantering; nytt verktyg för bildanvändning införs under 2019 med tydligare kopplingar till samtycken.
- Fortsatta vidareutbildning för nyanställda som ska arbeta med webbpublicering.
- Utbildningar inom krisinformation; RAKEL och WIS.
- Fortsatt publicering av Essinfo fyra gånger per år.
- Behov av ökade kunskaper inom digital kommunikation, både på sociala medier och genom videoproduktioner.
- EU-val kommer att genomföras under 2019 och resurser för planering och genomförande av detta val kommer att behöva avsättas från kommunledningskontoret.

Samhällsbyggnad

Inom samhällsbyggnadsfunktionen ingår olika ansvarsområden där det är nödvändigt att prioritera möjliga insatser mot de resurser (ekonomiska och personella) som är disponibla. Under 2019 kommer det att krävas insatser för att förbereda och utveckla samarbetet med andra kommuner inom samhällsbyggnadsfunktionen för att långsiktigt kunna leverera de tjänster som våra invånare förväntar sig. En viktig del i detta samarbete är att skapa robusta strukturer avseende exempelvis tekniska tjänster och VA-leveranser (vatten och avlopp). Strategiskt arbete med planer, framtida VA-frågor, gator och vägnät mm behöver förstärkas för att möta upp bland annat bostadsförsörjningsplaner, översiktsplan, vattenförsörjning och avfallshantering. Även detta arbete behöver ske i samverkan med andra kommuner.

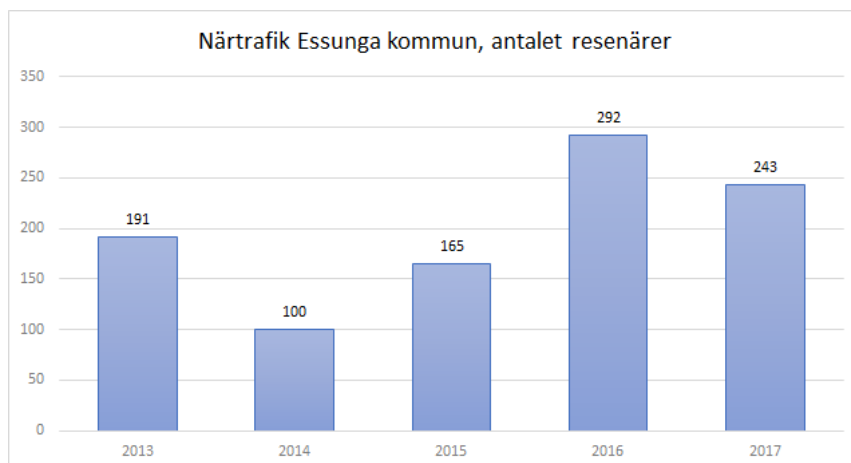
Under 2019 kommer arbetet att fortsätta med enskilda och föreningar som önskar koppla in sig till kommunens vatten och avlopp. Arbeta med att se över möjligheten att förstärka råvattentillgången behöver initieras under 2019 samtidigt som andra åtgärder behöver göras för att säkra robustheten för kommunens långsiktiga vattenförsörjning. Åtgärder behövs för att minska ovidkommande vatten in till reningsverket. VA-planeringsarbetet behöver intensifieras och kommer att vara prioritet för det kommande året.

Arbete kommer att ske under 2019 för att påbörja digitaliseringen av diverse skötselplaner. Fokus för 2019 är grönyteskötsel. Samtidigt behöver vi även arbeta med digitaliseringsarbetet gällande fysisk planering (detaljplaner).

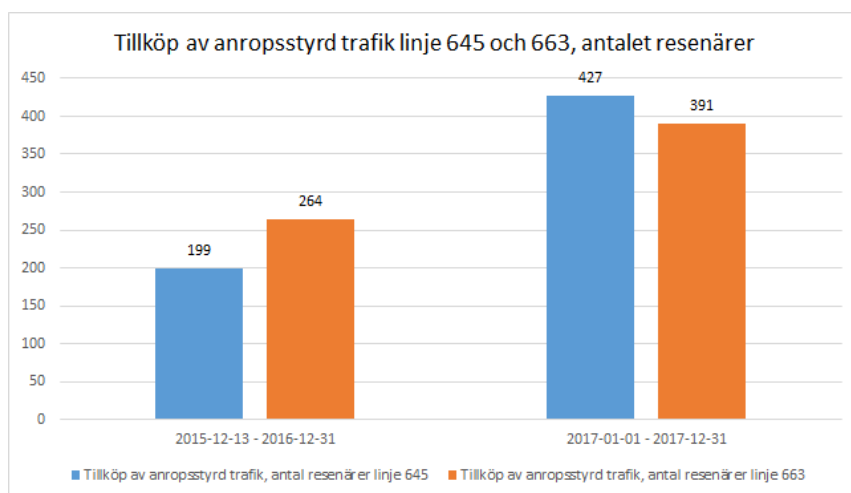
En prioritering och effektivering av befintliga detaljplaner kan ställa krav på att utföra olika markexploateringsinsatser där behov av extern kompetens och resursförstärkning föreligger. En handlingsplan för kommande detaljplanearbete bör även tas fram under 2019.

Underlag för en uppdatering av befintlig gång- och cykelvägsplan (GC-plan) behöver påbörjas under 2019. Samverkan kring arbete med framtida avfallshantering behöver påbörjas under 2019 eftersom det år 2020 kommer att behöva upphandlas hantering av hushållsavfall.

Kollektivtrafik

Närtrafik är kollektivtrafik för de som vill resa från landsbygd till tätort, i Essungas fall Nossebro, eller tvärtom. Resorna körs inom givna tidsintervaller och är till för de områden som det i stora delar saknas reguljär trafik.

Kommunen genomförde under 2015 tillköp av några anropsstyrda turer på linje 645 Nossebro – Grästorp och på linje 663 Vårgårda – Fåglum – Nossebro för att utöka resmöjligheterna på morgon och kväll på vardagar samt på lördagar. Tillköpet startade i december 2015 och antalet tillköpta turer utökades i december 2016 med ytterligare några turer morgon och kväll på linje 645. I december 2017 utökades tillköpet med ytterligare två turer på linje 663 och i augusti 2018 utökades det med ytterligare turer även på linje 645. Under 2018 ökar resandet kraftigt på linje 645 och redan efter första halvåret så har resandet på linje 645 passerat 400 resor. Resandet på linje 663 är i princip oförändrat, jämfört med 2017. Om trenden fortsätter så skulle detta ge ett totalt resande på de tillköpta turerna på cirka 1150 resor under 2018.

Näringsliv och arbetsmarknad

Turism och besöksnäring

Besöksnäringen fortsätter att växa och får allt större betydelse för både samhällsekonomin och för lokala näringsidkare med inriktning mot just turism och besöksnäring. Turism och besöksnäringen förväntas fortsätta under de kommande åren att växa och den behöver stimuleras för att utvecklas.

Turism- och besöksnäringen ger flera inkomstmöjligheter för våra näringsidkare och vi önskar

att besökaren stannar under flera dagar i vårt område då det stimulerar näringsverksamheten ytterligare. Kommunens mest kända varumärke "Nossebro marknad" har en tendens att som många andra marknader i landet minska i antalet knallar, detta på grund av stigande ålder och låg återväxt.

Under hösten 2018 startar ett LEADER finansierat projekt med målsättningen att utveckla Nossebro marknad. Detta projekt kommer att pågå under 2019 med olika typer av insatser för att utveckla marknaden till en marknad som har ett mera hållbart och modernt tänk som passar dagens publik. Det kommer även under 2019 att planeras även för olika evenemang i samband med marknadsdagarna. Syftet med detta är att lyfta attraktionskraften och för att få in nya företag som i sin tur genererar intäkter.

Under 2019 kommer vi även att se på hur kommunal samverkan kan utvecklas för besöksnäringen. Då våra besökare inte ser kommunala gränser utan vill få till sig upplevelser och intryck för sina besök är samverkan med andra besöksmål viktiga för att skapa en helhetsupplevelse för våra besökare.

Näringsliv

Från 2019 kommer vi att ha en ny struktur för arbetet med näringslivsfrågor. Från och med 1 januari 2019 kommer arbetet att drivas av en av kommunens två kommunutvecklare. Arbetet med att utveckla både kontakter och stöd till näringslivet är av stor vikt för en liten kommun som Essunga. Samverkan måste utgå från prestigelöshet och enkelhet i de lokala kontakterna.

Till följd av de förändringar som sker i vår omvärld kommer det samtidigt att ställas nya krav på våra företagare avseende både kompetens och produkt- och tjänsteutveckling. I detta arbete är målsättningen att kommunen ska vara en förmedlande länk mellan företagarna och övriga aktörer såsom arbetsförmedlingen, högskola och olika företagsutvecklande stödfunktioner. Inte minst ska vi verka som en länk mellan näringsliv och våra olika kommunala verksamheter. I detta arbete är det viktigt att kunna ge:

- Befintliga företag bra förutsättningar för tillväxt.
- Stöd för att etablera fler företag inom Essunga kommun.
- Matchning på arbetsmarknaden jobb/arbetslösa för att skapa sysselsättning åt så många som möjligt.
- Stöd för att inventera behovet i näringslivet av kompetensförsörjning och utbildningsinsatser.

Personalpolitiska åtgärder

Ett prioriterat område för vår HR-funktion kommer under 2019 att vara att utveckla arbetet med rekrytering och att säkerställa att nya medarbetare på snabbast möjliga sätt kan bli effektiva i sitt arbete. Det är viktigt att nya medarbetare snabbt blir effektiva vilket ställer krav på både tydliga administrativa processer vid nyanställning och en enkel och lättanvänd IT- och telefonimiljö. Förenklingar avses att genomföras under 2019 avseende exempelvis hantering av telefoni vilket förhoppningsvis gör att nyanställda medarbetare snabbare kommer igång med sitt arbete. Inom kommunledningskontorets områden finns det ett antal kommande pensionsavgångar som behöver hanteras. För att få en stabilitet i leveransen av tjänster krävs det framförhållning i denna planering. Exempelvis är det viktigt att inom den tekniska sidan säkerställa att kompetens och erfarenheter delas och för detta krävs det att resurser avsätts för dokumentation och digitalisering. Exempel på områden där särskilt fokus kommer att behöva ske under 2019 är långsiktig planering av resurser och personal inom samhällsbyggnadsfunktionen och dess tekniska verksamhet. För att säkra långsiktighet i leveransförmågan inom samhällsbyggnadsområdet kommer det att krävas att planering sker under 2019 för olika typer av samverkanslösningar med andra kommuner. Inom ramen för kommunens arbete med krisberedskap kommer det även under 2019 att behöva ske en genomgång av krisplaceringar av kommunal personal.

Socialnämnd

Verksamhetsplan Socialnämnden

Socialnämndens mål 2019

- Utveckla arbetet med en verksamhet där individen är i centrum i enlighet med omsorgsplanen.
- Förebygga social problematik genom samverkan mellan socialtjänst, skola och andra samverkanspartners.
- Stärka kompetensförsörjningen.
- Stärka strukturer i verksamheterna så att ny personal och medarbetare känner en trygghet och tydlighet i sitt arbete.
- Budget i balans.

Målen är satta med fokus på det som nämnden vill förändra och med utgångspunkten att färre mål ger bättre styreffekt.

Uppdraget

Med hänsyn tagen till löneökningar, intäktsminskningar och volymförändringar innebär beslutad ram att nämndens verksamhet måste anpassas. Ramökningen räcker för att täcka intäktsminskning och en del av beräknad löneökning. Resterande del av löneökning, kostnadsutveckling och volymförändringar behöver mötas med verksamhetsanpassningar. Socialnämnden gör effektiviseringar inom äldreomsorg och individ- och familjeomsorg på totalt 2,1 mnkr jämfört med budget 2018 med bibehållen kvalitet. Därutöver vidtas åtgärder utifrån prognosticerat underskott 2018 med ytterligare cirka 1 mnkr.

Ju fler människor som kan leva ett så självständigt liv som möjligt, desto mindre insatser behövs från kommunen och desto mindre skattemedel behöver gå åt till välfärden. I linje med detta har nämnden prioriterat aktiviteter för äldre, dagvård för dementa, hemrehabilitering och öppna hemmaplanslösningar inom individ- och familjeomsorgen och funktionshinderomsorgen för att minska behovet av dyra heldygnsvårdsplatser. Detta är långsiktigt ekonomiskt hållbart.

Drift och investeringsbudget (inklusive kapitalkostnader)

Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019
Intäkter	61 073,7	42 995	46 687
Kostnader	185 243,6	170 000	180 864
<i>Varav personalkostnader</i>	131 212,2	123 332	133 394
Nettokostnader	124 169,9	127 005	134 177
Nettobudget	122 821,0	127 005	134 177
Över/underskott	-1 348,9	0	0
INVESTERINGAR			
Nettoinvesteringar	548	419	400

Sammandrag av driftkostnader (inklusive kapitalkostnader)

Nettokostnader (Tkr)	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019
Övergripande	5 747	3 799	6 414
Äldreomsorg	73 310	76 213	77 795
Funktionshinderomsorg	27 567	27 948	26 390
Individ- och familjeomsorg	17 547	19 045	23 578
Summa	124 171	127 005	134 177

Kommentarer till ekonomisk redovisning

Inför budget 2019 har en rad större omflyttningar skett i redovisningen med målsättningen att den ska bli så rättvisande som möjligt. Dessutom ingår arbetsmarknadsenheten (AME) och integrationscenter från och med år 2019 i Individ- och familjeomsorg. Nettokostnaderna har också ökat till följd av att de riktade statsbidragen har minskat. Detta sammantaget gör att fördelningen mellan de olika områdena inte är fullt ut jämförbar med tidigare år.

Nyckeltal

Nettokostnadsavvikelse i %		2015	2016	2017	2018
Individ och familjeomsorg	Essunga	22,1	97,7	70,6	
	VA Götalandsregionen	11,8	16,9	15,2	
LSS	Essunga	-12,6	13,8	-10,6	
	VA Götalandsregionen	-2,4	-1,2	-1,1	
Äldreomsorg	Essunga	1,1	4,9	6,6	
	VA Götalandsregionen	2,9	3,7	3,5	
Kundnöjdhet, andel %		2015	2016	2017	2018
Brukarbedömning, hemtjänst äldreomsorg, helhetssyn	Essunga	90,0	95,0	92	
	VA Götalandsregionen	91,0	91,0	92	
Brukarbedömning, särskilt boende äldreomsorg, helhetssyn	Essunga	93	95	75	
	VA Götalandsregionen	85	84	85	

Källa: Kolada, 2018-års resultat kommer att redogöras i årsredovisningen.

Statistik

Budget 2019	Antal platser	Budget 2019	Antal platser
Äldreomsorg		Individ- och familjeomsorg	
Antal platser särskilt boende	72	Antal familjehemsplaceringar	16
Antal beviljade timmar hemvård per månader	3 700	Antal placeringar barn- och unga på institution	1
Funktionshinderomsorg		Antal placeringar vuxna på institution	1
Antal platser gruppboende LSS	5		
Antal platser servicelägenhet LSS	10		
Antal personer med personlig assistans	14		
- därav kommunens assistans	7		

Äldreomsorg

Ny organisation införs för korttid och omställning mot hemrehabilitering. Det innebär en minskning av det totala antalet platser på Kerstinsås som motsvarar antalet tomma platser som funnits över tid. Därför innebär förändringen i praktiken ingen sänkt kvalitet utan ett effektivare resursutnyttjande.

De nya reglerna för utskrivning från sjukhus kan innebära att patienterna är mer sjuka när de kommer till kommunen. I budgetförslaget finns ingen ökning inom hemvården för att möta ett sådant scenario.

Budgetförslaget bygger på oförändrad personaltäthet 0,56 per plats på somatikavdelning och 0,6 per plats på demensavdelning samt oförändrad personaltäthet inom hemvården utifrån beslutade timmar i juni 2018.

Beviljade beslut om demensdagvård ökar. Ökning av demensdagvården med ytterligare en dag.

Fler äldre med trygghetslarm 2018 ger ökade kostnader.

Löpande inköp av arbetskläder hanteras inom budgeterad ram.

Funktionshinder

Den manuella pappershanteringen av redovisning för personlig assistans digitaliseras för att minska administration och felkällor och underlätta den ekonomiska uppföljningen.

Budgeten bygger på faktiskt antal brukare i augusti 2018 och oförändrad personaltäthet.

Nya servicelägenheter enligt LSS beräknas stå klara 1 oktober 2019.

Individ- och familjeomsorg

Ny organisation på myndighetsavdelningen med en chef för avdelningen kompletterad med arbetsledarresurs i del av tjänst. Minskningen av antalet ensamkommande barn gör att det totala antalet personalresurser minskas på både handläggare och utförarsidan. Stödboendet för ensamkommande barn avvecklas.

Utvecklingen av den egna utförarverksamheten gör att kostnaderna för konsulentstödda familjehem och placeringar kan minskas liksom kostnader för kontaktfamilj och kontaktpersoner.

Kostnaderna för försörjningsstöd har ökat sedan mitten av 2016. I budgetförslaget finns en budgeterad ökning med 600 tkr jämfört med 2018. Införande av digitala medborgartjänster för försörjningsstöd planeras att införas.

Arbetsmarknadsenheten och integrationscenter

I budgeten ingår integrationscentrum och arbetsmarknadsenheten (AME) som från och med år 2019 förs över till social sektor. Verksamheten visar goda resultat. Verksamheten behöver utvecklas för de personer som står allra längst ifrån arbetsmarknaden.

Utbildningsnämnd

Verksamhetsplan Utbildningsnämnden

Utbildningsnämndens mål 2019

Boende och befolkning

- Med hjälp av digitaliseringens potential utveckla och förbättra förutsättningarna för lärande i förskola och skola.
- Säkra barn och elevers övergångar mellan skolformer.
- Stärka kompetensförsörjningen.

Näringsliv och arbetsmarknad

- Öka andelen ungdomar som inom tre år har fullföljt gymnasiet.

Finans

- Budget i balans.

Uppdraget

Utbildningsnämndens arbete för att nå målen 2019, består främst i att säkra barn och elevers övergång mellan skolformer genom att se över och förtydliga rutinerna mellan förskolan och förskoleklassen, förskolan och fritidshemmet samt mellan årskurs 5 och 6. Detta för att skapa en trygg övergång för våra barn och elever, men också för att kunna stötta deras kunskapsutveckling på bästa sätt.

Under de senaste åren har rutinerna för övergången mellan grundskolan och gymnasieskolan förtydligats och förbättrats väsentligt. Vi fortsätter att arbeta för bra överlämningar och ett gott samarbete med gymnasieskolorna.

För att öka andelen ungdomar som inom tre år fullföljer gymnasieutbildningen har vi, i samarbete med Vara, gått med i EU-projektet ”En skola för alla”, där vi med ekonomiska medel satsar kraftfullt på de elever på Lagmansgymnasiet som riskerar avbrott. Vi ser en minskande trend av gymnasieavhopp, under våren 2018 hoppade endast två elever av sin gymnasieutbildning. Vi fortsätter vårt arbete för att alla elever ska komma in på gymnasiet och klara sina studier på tre år, både genom att ge dem goda grundförutsättningar från sina grundskolestudier, men också genom ett nära samarbete med gymnasieskolorna, i framför allt Vara och Vårgårda dit den största andelen av våra elever väljer, samt insatser för att minska studieavbrott.

Även projektet ”Plug Innan” som grundskolan gått med i syftar till öka gymnasiebehörigheten och på sikt fullföljda gymnasiestudier. Finansieringen av detta projekt sker till största del av medel från Västra Götalandsregionen.

Under 2019 täcker budgeten endast inköp av digitala verktyg till förskolans personal. Kommunen kommer inte att investera i en utökning av tätheten av digitala enheter för våra elever, utan väntar med den utbyggnaden under ett år.

Utifrån de nya skrivningarna i läroplan och kursplaner, tillsammans med analysen av IKT-enkäten som grundskolans alla lärare svarade på, planerar vi för ytterligare fortbildningsinsatser inom området för personalen.

Vi har en hög behörighet hos vår personal inom förskola, grundskola, grundsärskola och vuxenutbildningen, men betydligt lägre inom fritidshem. Vi behöver se över möjligheterna att stötta medarbetare som utbildar sig, både till fritidshem, men också som musiklärare. Framåt måste vi fortsätta vara en god arbetsgivare där medarbetarna stannar kvar, men också som ger oss ett gott rykte som resulterar i många behöriga sökanden till våra tjänster. Men vi måste också titta på möjligheterna för att ta in andra kompetenser som kan utföra del av sysslorna i verksamheterna.

Drift- och investeringsbudget (inklusive kapitalkostnader)

Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019
Intäkter	26 378	19 435	20 920
Kostnader	156 846	155 646	153 497
<i>varav personalkostnader</i>	<i>95 743</i>	<i>95 985</i>	<i>100 261</i>
Nettokostnader	130 468	136 211	132 577
Nettobudget	131 433	136 211	132 577
Över/underskott	965		
INVESTERINGAR			
Nettoinvesteringar	4 949	6 765	7 550

Sammandrag av driftskostnader (inklusive kapitalkostnader)

Nettokostnader Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019
Nämnd	273	290	353
Stöd till studieorganisation	160	160	160
Allmän kulturverksamhet	118	105	105
Biblioteksverksamhet	2 668	2 645	2 718
Musikskola	1 177	1 152	1 127
Fritidsgård	635	653	821
Familjecentral		250	284
Familjedaghem	1 219	1 409	1 232
Förskola	29 319	31 790	33 560
Fritidshem	5 849	5 959	6 489
Förskoleklass	2 563	2 428	2 467
Grundskola	57 293	58 861	54 646
Obligatorisk särskola	2 500	2 500	2 120
Gymnasieskola	21 243	22 640	21 172
Gymnasiesärskola	849	1 040	1 780
Grundvux	416	444	449
Gymnasial vuxenutbildning	1 625	1 972	2 101
Svenska för invandrare	510	453	575
Skolkontor	2 051	1 460	418
Totalt	130 468	136 211	132 577

Kommentarer till ekonomisk redovisning

Övergripande

Vi ser en ökning av barn och elever med särskilda behov inom alla verksamheter.

Förskola/Familjedaghem

Nämnden har beslutat om barngruppernas storlek och personaltäthet per barn. Detta har i stort sett följts i budget 2019. Ökad efterfrågan på förskoleplatser från år 2018. Fler platser i Nossebro utreds.

Fritidshem

Antalet barn på fritidshem förväntas öka. Dessutom har behovet av insatser för barn med särskilt stöd ökat.

Förskoleklass

Antalet elever i förskoleklass beräknas öka. Från 60 elever läsåret 2018/19 till 68 elever hösten 2019. Det ökande elevantalet är vid skolorna i Bredöl och Jonslund.

Grundskola

Elevantalet vid grundskolan beräknas läsåret 2018/19 till 584 elever och läsåret 2019/20 till 574 elever. En liten minskning av elever både vid 6–9 enheten och vid 1–5 enheterna

Statsbidrag (skolverket) är inräknade i budget.

Grundsärskola

Antal inskrivna elever beräknas till nio elever läsåret 2018/19 och två elever höstterminen 2019.

Gymnasieskola/Gymnasiesärskola

Antal elever som studerar i andra gymnasieskolor förväntas minska från i beräknat medeltal 191 elever 2018 till 188 elever år 2019 (våren 176 elever och hösten 201 elever). Ingen undervisning inom IM bedrivs under 2019.

Antalet elever inom gymnasiesärskolan kommer att öka hösten 2019. En modifierad form av gymnasiesärskola på hemmaplan planeras att vara tillgänglig hösten 2019.

Vuxenutbildning

I budgeten för 2018 beräknas att verksamheten består av SFI, grundvux (matematik, engelska, svenska) och gymnasievux (matematik, engelska, svenska samt samhällsämnen).

Kulturskolan

Elevantalet i musik- och kulturskolan har ökat. Kulturskolan och övriga fritidsverksamheter för barn och ungdomar har inlett ett ökat samarbete.

Barn- och elevantal

Antal barn och elever per skolform	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019
Förskola				
Antal barn	276	290	300	316
Grundskola och förskoleklass				
Antal årselever förskoleklass	65	72	68	64
Antal årselever åk 1–9	552	560	580	585
Antal årselever åk F–9 i annan kommun	15	15	12	17
Gymnasieskola				
Antal elever i annan kommun	186	185	190	188,5
Antal elever i Nossebro (IM)	13	6		

Antal barn/elever är egen uträkning. Utfall 2016 och 2017 från respektive årsredovisning.

Nyckeltal Förskolan

Nettokostnad/barn Tkr	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019
Essunga	90 348	101 100	102 633	106 202

Egen uträkning

Totala nettokostnader för förskolan dividerat med antal barn enl redovisning ovan.

Antal barn per heltidsanställd	2016	2017	2018
Essunga	5,5	4,8	
Riket	5,2	5,1	

I budget för år 2019 är barnantalet/antal tjänster 5,62 barn per heltidsanställd.

Källa till talen från 2016 och 2017 är Skolverket, Kommunbladet

Fritidshem

Antal barn per heltidstjänst, fritidshem	2016	2017	2018	2019
Essunga	18,3	19,4		17,66
Riket	21,7	20,9		

Nyckeltal Grundskolan

Nettokostnad/elev	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019
Essunga	95 832 kr	102 309 kr	101 484 kr	93 412 kr

Egen uträkning

Totala nettokostnader för grundskolan dividerat med antal elever enl redovisning ovan.

Nationella prov åk 3, andel i %	2016	2017	2018	2019
Elever som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov i ämnesprovet i matematik	88	72		
Elever som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesprovet i svenska och svenska	88	85		
Betyg i åk 6, andel i %				
Elever med lägsta betyget E i svenska	91,4	75		
Elever med lägsta betyget E i engelska	~100	83,9		
Elever med lägsta betyget E i matematik	82,4	83,6		
Meritvärden och betyg åk 9				
Meritvärde åk 9	225,3	219,3	230,8	
Andel elever som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (%)	80	76,3	82,8	
Gymnasiebehörighet, andel i %				
Gymnasiebehörighet yrkesförberedande program	85,5	86,4	84,4	
Gymnasiebehörighet högskoleförberedande program	83,6	79,7	84,4	
Antal elever per lärare (heltidstjänst), grundskolan				
Essunga	11,2	11,1		
Riket	11,8	11,9		

Källa: Kolada och Skolverket Kommunblad

Nyckeltal Gymnasieskolan

Nettokostnad per elev i annan kommun, kr	Utfall 2016	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019
Essunga	111 573	110 169		
	Utfall 2016	Utfall 2017		
Riket				

Studieresultat	2016	2017	2018	2019
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 3 år, andel (%)	74,5	69,0		
Gymnasieelever med examen eller studiebevis inom 4 år, andel (%)	74,3	78,7		

Källa: Kolada (Kommun- och landstingsdatabasen)

Livsmedel (inköp inom barn- och utbildningsförvaltningen)

Inköp livsmedel	2016	2017	2018	2019
Andel ekologisk kost (kr)	22,6 %	28,5 %		
Andel svenskt kött, fågel, mejeriprodukter och ost (kr)				

Kulturskolan

Antal elever inskrivna på kulturskolan	HT 2016	HT 2017	HT 2018	HT 2019
Essunga	82	97	100	

Kulturskola/Kultur och bibliotek

Biblioteket ska under 2019 vara igång med den gemensamma biblioteksverksamheten inom V6. Media kan lånas och lämnas på alla sex kommunbibliotek. Gemensamma låneregler och avgifter kommer att gälla inom Bibliotek Västra Skaraborg och vi har gemensam bibliotekssystemsdrift.

Utbildningsnämnden har gett ett uppdrag att se över hur ett Ungdomens Hus kan skapas i Essunga utifrån redan nu fungerande ungdomsverksamheter. En grupp kommer att tillsättas för detta under hösten 2018. En musikstudio iordningställs under hösten 2018 och ska bemannas med personal för att kunna arbeta med ungdomar, till exempel från Kulturskola och fritidsgård. Studion och personal till den finansieras med medel till Kulturskolan från Kulturrådet till och med vårterminen 2019. Mål för Kulturskolan är att nå fler elever. Bland annat innebär detta samarbete med andra verksamheter, såsom till exempel förskolan. Under 2018 har samverkan mellan Kulturskola och förskola inletts, till exempel har musikinstrument köpts in från Kulturskolans statsbidrag. Förhoppningen är att detta kommer att resultera i mer musik för alla barn inom förskolan.

Förskoleverksamhet

Den goda konjunkturen med låg arbetslöshet kombinerat med inflyttning har inneburit ett hårt tryck på förskoleplatser. Det pågår ett arbete för att kunna möta efterfrågan.

Antal barn i förskolan fortsätter att öka och vi lyckas inte leva upp till kravet på erbjuden barnomsorgsplatser inom fyra månader. För att minska väntetider och kunna erbjuda plats i förskolan i rimlig tid har arbetet med att få fram nya eller befintliga lokaler startat. Målet är att få till ytterligare förskoleplatser under våren 2019. Prognosen är att kommunen på sikt kommer kunna leva upp till de lagkrav som finns gällande förskoleplatser.

Vi behöver också se över möjligheterna till flexibla lösningar som kan nyttjas av såväl förskolan

som skolan. Renoveringen/nybyggnationen av Svampen är ett exempel på detta, men vi behöver tänka flexibla lokaler även vid nybyggnation/renovering av Jonslunds skola och förskola.

Under föregående år har även familjecentralen öppnat vars syfte är att bedriva en verksamhet som är hälsofrämjande, generell, tidigt förebyggande och stödjande samt riktar sig till dagliga föräldrar och barn. Vi följer med stort intresse resultatet av detta förebyggande och främjande arbete.

Förskolan har under hösten implementerat det digitala lärverktyget ”Pluttra”. Pluttra kommer att vara basen för förskolans systematiska kvalitetsarbete och kommer att användas som ett kommunikationsmedel ut till vårdnadshavare.

Skolbarnsomsorg

Behovet av skolbarnsomsorgen har ökat markant. Man arbetar gruppindelad och varierar uteaktiviteter med aktiviteter inomhus och man använder flera ytor för att på det sättet minska antalet barn som är tillsammans samtidigt.

Man har avslutat ett samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) med lyckat resultat. Man har fått många verktyg och hittat nya verksamma strukturer och rutiner för att skapa en lugnare, tillgängligare och utvecklande miljö. Utvecklingsarbetet har satt fokus på att utgå från eleverna, dels gruppen, men även den enskilda eleven. Utifrån dessa parametrar bygger man sedan upp, och rustar en miljö som stimulerar varje elev att utvecklas så långt som möjligt. Dessa arbetssätt tar man med sig in i verksamheterna framåt.

Vi har fortsatt en stor utmaning i att rekrytera behöriga fritidspedagoger.

Grundskola, grundsärskola och förskoleklass

Antalet barn på F–5 skolorna ökar och detta medför att flera lärare behöver rekryteras. Inför höstterminen 2018 rekryterades fem nya lärare, alla med behörighet och lärarlegitimation. Utbildningsförvaltningen har fortsatt mycket hög behörighet vilket är positivt. Det ger ringar på vattnet, lärares arbetsbelastning delas av fler med behörighet, vilket innebär att personal stannar kvar. Motsatsen kommer ibland fram vid rekryteringar, man väljer att sluta på sin nuvarande arbetsplats för att situationen med hög andel obehöriga innebär en ökad belastning på de behöriga lärarna och blir på sikt ohållbar.

Under flera år tillbaka kan man se att elevernas motivation för skolarbete har sjunkit. Man ser också att barn och unga i lägre omfattning är beredda att anstränga sig för att nå de högre betygen än tidigare elever varit. Eleverna verkar rädda för att misslyckas och nöjer sig med att prestera det man vet att man redan kan sedan tidigare. Detta är en tendens man även ser på grundskolor i Sverige som helhet.

För att möta denna problematik har grundskolans verksamheter sökt fler metoder och pedagogiska verktyg, bland annat i samarbete med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), som är Sveriges största kunskapsbank inom specialpedagogik. Men det var i kontakt med skolforskare, James Nottingham och hans företag Challenging Learning som flera saker föll på plats. Kommunens alla skolor har under två läsår inspirerats av denna forskning och sedan ett år tillbaka samarbetat med Challenging Learning, som är ett utvecklingsarbete och går under namnet Esslyftet. All personal har fått en överblick över våra tre fokusområden och sedan fördjupat sig inom utvecklingsområdena Utmanande undervisning, Återkoppling och under hösten startar vi det tredje fördjupning på det tredje området dynamiskt tankesätt/mindset. Coachning av lärarna är en viktig arbetsmetod som vi fortsätter att utveckla för att det ska vara en naturlig del i vår verksamhet.

I samarbetet ingår att företaget startar med att göra en nulägesrapport där man tittar på nuläget inom de på de tre fokusområden som kommunen valt att utveckla. Detta följs sedan upp i en rapport efter halva samarbetstiden, halvtidsrapport, och vid avslutas med en slutrapport. Analysen vid halvtidsrapporten visar att man ser stor genomslagskraft av detta utvecklingsarbete. Detta ser man såväl hos lärare som elever. Det syns i planering av undervisningen och det hörs i diskussioner lärare emellan, mellan lärare och elever, men också mellan elever. Eleverna uttrycker sig mycket medvetet kring kunskap och bildning och de ser också sina möjligheter att

påverka sin egen kunskapsutveckling. Det är viktigt att vi fortsätter att konferera kring områdena utmanande undervisning, feedback och dynamiskt tankesätt och att vi arbetar för att coachningen av lärarna ska vara en naturlig del i vår verksamhet.

Nossebro 6–9-skola hade Fredrik Zimmerman på besök som pratade om ”pluggkulturer” med alla elever i årskurs 8 och 9 samt på föräldramöten för alla årskurserna. Hans forskning visar att just de utvecklingsområden som skolan jobbar med i Esslyftet är de viktigaste för att få en god studiemotivation hos eleverna.

Vi går även in på tredje året i samarbete med Friends. I det samarbetet får vi dels nulägesrapporter om tryggheten på våra skolor, dels utbildning för all vår personal. Vi ser en liten ökning av tryggheten och hoppas på att öka den ytterligare vid nästa enkät tillfälle. Vi måste också komma ihåg att antalet kränkningar främst är en indikation på att våra elever har förtroende och tillit för att personalen kan hjälpa dem,

Genom utökade resurser för digitala verktyg kan vi sedan 2018 erbjuda en data/iPad per två elever. Dock bör kvantiteten öka ytterligare under åren framåt. Detta för att ge förutsättningar till ökad digital kompetens.

Fortsatt samarbete med socialtjänst, folkhälsoplanerare, men också med Närhälsan kring hälsofrämjande insatser sker för att minska den psykiska ohälsan hos barn och ungdomar.

Flera av våra lokaler är omoderna och slitna. Vi har påbörjat projektering för såväl Nossebro skola som Jonslunds skola och förskola. Man startar i Nossebro och planerar där för tre etapper där den första är att bygga nya hemkunskapsalar i E-huset. Därefter renoverar man i B-huset för att få ytterligare lokaler och som sista etapp tar man G- och H-huset på lilla skolgården. G-huset ska rymma vår femårsverksamhet i Nossebro. När det gäller Jonslunds skola och förskola tittar man på flera olika alternativ, totalrenovering, nybyggnation alternativt en kombination av de båda. Planen är att starta där 2020.

Grundsärskola

Antalet elever i grundsärskolan finns framförallt i årskurs 9 läsåret 2018/19. Planering behöver ske inför dessa elevers skolgång i gymnasiet med början höstterminen 2019.

Vi har en mycket god utveckling av verksamheten i grundsärskolan. Alla våra elever utvecklas i positiv riktning utifrån sina förutsättningar. Nämnas kan att den grupp som läser grundsärskolan mot ämnen dels varit på en tvådagars Stockholmsresa och varit med övriga klasser i årskurs 9 på en heldag i Göteborg. Dagen innehöll besök på Universeum, guidning på Göteborgsoperan samt att se musikalen Ringaren från Notre Dame. När det gäller gruppen som läser ämnesområdet har även de en mycket god utveckling vilket vi ser dels i gruppsammanhållningen, men framför allt i att de vågar utmana sig själva och delta i nya aktiviteter.

Gymnasieskola och gymnasiesärskola

I Essunga kommun finns ingen gymnasieskola och därmed inga nationella gymnasieprogram. Vi samarbetar med många gymnasieskolor, men framför allt med Lagmansgymnasiet i Vara samt Sundlergymnasiet i Vårgårda dit störst andel av våra elever studerar.

Vi fortsätter att utveckla arbetet med studie- och yrkesvägledning för att eleverna ska hamna på rätt gymnasieskola och rätt program direkt, vilket i sin tur resulterar att fler elever har fullföljda studier inom tre år. Det nära samarbete vi byggt upp med gymnasieskolorna i grannkommunerna är också en god grund för att nå detta mål.

Graden av fullföljda gymnasiestudier är låg och insatser görs för att minska antal avhopp. Även under våren 2019 pågår projekten Plug Innan samt En skola för alla.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildning erbjuds i Essunga kommun bestående av svenska för invandrare (SFI), grundvuxutbildning samt gymnasiekurser i svenska, engelska, matematik och samhällsorienterande ämnen (SO). Dessutom erbjuds distansutbildning med NTI-skolan. Antalet elever som kommer

att efterfråga SFI-undervisning kommer att öka och det är osäkert hur stora resurser som kommer att krävas.

Vuxenutbildningen i Essunga kommun drivs av Lidköpings kommun.

För ensamkommande asylsökande som är överåriga för en gymnasieutbildning (födda 1998) har vi startat en uppdragsutbildning med en kombination av praktik och teori. I nuläget är det nio elever som går på denna uppdragsutbildning. Eleverna läser 40 procent teori på vuxenutbildningen som kombineras med 60 procent praktik. Praktikdelen är helt ordnad och administrerad av Essunga kommun. Praktikplatserna är både inom kommunal och privat verksamhet. Den största praktikplatsen är Dahréntråd som tagit emot fyra praktikanter.

Beroende på utfallet av elevernas ansökan om tillfälligt uppehållstillstånd enligt den nya gymnasielagen kan det komma att bli ändringar i upplägget.

Bygg- och Miljönämnd

Verksamhetsplan Bygg- och miljönämnden

Bygg- och miljönämndens mål 2019

Boende och befolkning

- Digitalisering
- Rättssäkra beslut och samverkan med andra aktörer/kommuner
- Tillväxt och tillsyn

Uppdraget

Bygg- och miljönämnden är tillsynsmyndighet för områdena livsmedel och miljö- och hälso-skydd. Syftet med kontrollerna är att människors hälsa och miljön ska skyddas mot skador och olägenheter. Konsumenten ska kunna köpa säkra livsmedel. Byggnader ska ha en god inomhusmiljö. Grundvatten, vattendrag och sjöar ska inte förorenas av avloppsvatten eller kemikalier.

Nämndens uppgift är även att handlägga ärenden inom PBL (plan- och bygglagen som innefattar byggnationer, renoveringar med mera) som underlättar för kommunen att växa i sin helhet.

Essunga kommun har intensifierat samverkan med andra kommuner genom att en del av tillsynen köps in från annan kommun (Vara). Under 2018 har även ett nytt handläggarsystem upphandlats och implementerats inom V6 kommunerna vilket innebär att handläggningen i alla 6 kommuner blir likvärdig. Detta bör leda till mer rättssäkra och enhetliga beslut inom de sex kommunerna.

En framgångsfaktor för att få nöjda intressenter är att ha korta beslutsvägar, tillgänglighet och god service.

För att långsiktigt klara åtaganden inom bygg- och miljönämndens områden kommer det att krävas utökad samverkan med andra kommuner. Ett fokusområde under 2019 kommer därför att vara att se på utvecklade samverkanstrukturer för de områden som ligger inom nämndens ansvarsområden.

Drift- och investeringsbudget (inklusive kapitalkostnader)

Tkr	Bokslut 2017	Budget 2018	Budget 2019
Intäkter	1 017	1 050	1 050
Kostnader	2 734	2 732	2 231
<i>varav personalkostnader</i>	<i>1 934</i>	<i>1 902</i>	<i>1 183</i>
Nettokostnader	1 488	1 596	1 682
Nettobudget	1 596	1 682	1 181
Över/underskott	-121	0	0
INVESTERINGAR			
Utgifter	0	300	0
Inkomster	0	0	0
Nettoinvesteringar	0	300	300

Sammandrag av driftkostnader (inklusive kapitalkostnader)

Nettokostnader Tkr	Utfall 2017	Budget 2018	Budget 2019
Politisk verksamhet	123	150	155
Bygg	253	378	228
Miljö	1 341	1 154	798
Totalt	1 717	1 682	1 181

Bygg

Bygglovstjänster köps numera från Vara kommun om max två dagar per vecka. Vi tror och hoppas att detta ska bli en långsiktigt bra och hållbar lösning. Under 2018 har även ett nytt handläggarssystem upphandlats och implementerats inom V6 kommunerna vilket innebär att handläggningen i alla sex kommuner blir likvärdig. Detta bör leda till mer rättssäkra och samstämmiga beslut inom de olika samarbetskommunerna.

Kommunen arbetar kontinuerligt med bostadsbyggnation i både flerbostadshus och småhus. Efterfrågan på tomter i våra andra tätorter är idag inte så stor.

När det gäller byggnation av flerbostadshus finns idag planer från Essunga Bostäder för byggnation under 2019.

Framgångsfaktorer för att få nöjda intressenter är att ha korta beslutsvägar, tillgänglighet och god service mot våra invånare och företagare.

Det planerade utvecklingsarbetet 2019

- Fortsatt planering av ett nytt bostadsområde för småhustomter.
- Minst 15 bostäder ska byggas under året.
- Säkra kompetensförsörjningen för detaljplanearbetet.

Miljö

Bakgrund och det planerade utvecklingsarbetet 2019

Bygg- och miljönämnden är tillsynsmyndighet för områdena livsmedel, miljöskydd och hälsoskydd. Tillsynen är lagstadgad och Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för kommunens tillsynsarbete. Syftet med kontrollen är att människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter. Konsumenten ska kunna köpa säkra livsmedel. Byggnader ska ha en god inomhusmiljö. Grundvatten, vattendrag och sjöar ska inte förorenas av avloppsvatten eller kemikalier. I länet arbetas det aktivt med förorenade områden.

Miljötillsynen prioriteras efter var den gör störst nytta. Planeringen omfattar inspektioner av de större industrierna, de större lantbruken och de enskilda avloppen.

Utmaningar och framgångsfaktorer

En viktig utmaning när det gäller miljöarbetet är att tydliggöra kommunens ambition och vilja. För att kunna leva upp till lagstiftningens krav är det viktigt att säkra kompetensförsörjningen. Som verktyg och underlag för detta finns det en behovsutredning. Genom att köpa tjänster från Vara kan arbetet utföras ändamålsenligt.

Framgångsfaktorer för att få nöjda intressenter är att ha korta beslutsvägar, tillgänglighet och god service mot våra invånare och företagare.

Omvärldsbevakning

Naturvårdsverket menar att naturupplevelser kan bidra till en ökad förståelse för natur- och miljövärd. Genom ett aktivt arbete med att öka friluftsliv, natur- och kulturturism ökar möjligheterna till berikande upplevelser för fler människor.

Miljöstrategiskt arbete förekommer ofta i landets kommuner och under 2019 behöver vi från

Essunga att se på hur detta arbete kan ske i samverkan med närliggande kommuner. För att hantera krav och förväntningar från olika myndigheter krävs det utökad kommunal samverkan avseende exempelvis resurser och kunskap.

Investeringsbudget och plan 2019-2021			
Investeringar tkr	Budget 2019	PLAN 2020	PLAN 2021
KOMMUNSTYRELSE			
<i>IT</i>	2 100	3 400	3 200
Inventarier KS	100	100	100
Digitalisering/Välfärdsteknik	X	X	X
Exploateringsutgifter	500	500	500
Tomtförsäljningar	-500	-500	-500
<i>Fastigheter</i>			
Tillgänglighetsanpassning kommunala fastigheter	200	200	200
Larm mm	500	500	500
Underhåll kommunal fastigheter	1 050	1 200	1 350
Energibesparande åtgärder	500	500	500
Kommunhus	7 000	2 000	0
Amiralen	500	500	500
Återställning Clematisvägen	2 500		
Återställning Clematisvägen	-2 000		
Renovering Biografen	0	6 900	0
Nybyggnad kommunförråd	250	2 000	0
Stationshus	300	0	0
Räddningsstation	2 900		
Lokalanpassning Städet	1 000	0	0
<i>Fritid</i>			
Ombyggnad bad 2016			
Campingplats, stugor och utebassäng (täckduk, h	0	1 100	0
Hus F Idrottshall	400	0	10 000
Ställplats husbilar			
Scen	0	400	

Investeringsbudget och plan 2019-2021			
Investeringar tkr	Budget 2019	PLAN 2020	PLAN 2021
<i>Gata/Park</i>			
Underhållsbeläggning, reinvestering	700	700	700
Upprustning ytterområden	500		
Gatubelysning (Armaturer), reinvestering,	65	65	65
Gatubelysning (stolpar), reinvestering,	260	260	260
Parkanläggningar, reinvestering	100	100	100
Maskininvesteringar	600	400	250
Stallholmsområdet (infrastruktur mm)	0	500	0
Iordningsställande Conradsgatan	160		
Gatuupprustning Stallgatan	650		
Gatuupprustning Stallgatan	-325		
Gatuupprustning Främmestad	200		
Gatuupprustning Främmestad	-100		
Besiktning/Brounderhåll, Broar	300	0	0
GC-vägar enl GC-plan		5 000	0
<i>VA-verksamhet</i>			
Vatten och avloppsledningar, reinvesteringar	500	500	700
Exploateringskostnader nytt bostadsområde	3 000	3 500	1 500
Reningsverk Bredöl	0	450	0
Redundance VA	100	0	0
Åtgärder ovidkommande vatten	700	700	300
Ny vattentäkt, undersökningar	0	0	200
Vattenreservoar	0	0	0
<i>Avlopp</i>			
Pumpstation Bäreberg	0	0	
Pumpstation styrcentral	200	200	150
Pumpstation Nossan	0	100	1 000
SUMMA KOMMUNSTYRELSEN (netto)	24 910	31 275	21 575

Investeringsbudget och plan 2019-2021			
Investeringar tkr	Budget 2019	PLAN 2020	PLAN 2021
UTBILDNINGSNÄMNDEN			
<i>Nossebro skola</i>			
Inventarier kök	50	100	100
Ombyggnad NO skola	6 200	6 200	0
Hus B Aula	0	0	6 500
<i>Jonslunds skola</i>			
Tillbyggnad skolan steg 1	1 000	25 000	25 000
Tillbyggnad skolan steg 2	0	0	0
Förskolor			
Stallaholm	0	0	6 500
Dalagården, återköp	0	0	1 400
<i>Allmänt</i>			
Inventarier utbildning	200	200	200
Maskininvesteringar lokalvård	100	100	100
SUMMA UTBILDNINGSNÄMNDEN	7 550	31 600	39 800
SOCIALNÄMNDEN			
<i>Inventarier</i>			
Inventarier Social sektor	400	400	400
Inventarier kök/tvätt			
Inventarier trygghetsboende/särskilt boende			
SUMMA SOCIALNÄMNDEN	400	400	400
TOTALT NETTO	32 860	63 275	61 775